

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritiva - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

De Sacrificio Missae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

DE
SACRIFICIO
MISSÆ
TRACTATUS ASCETICUS.

DE
SACRIFICIO
MISSAE
TRACTATUS ASCETICUS.

A D
SACERDOTES
DE VSV ET SCOPO
HVIVS LIBELLI
PRÆMONITIO.

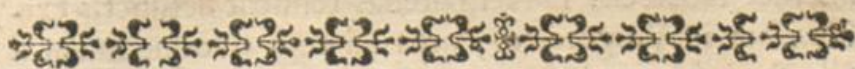
PAVCIS te in hoc vestibulo sistam, quisquis es Christi Sacerdos, qui hanc meam lucubrationem evolvere dignaberis, ut in ea edenda propositum meum, ejusque scopum & usum noscas. Cum primum Sacerdotio initiatus fui, illud protinus animo versare coepi, quam ardua res esset suscepto ministerio ritè fungi, & ipsum Dei Filium pro meis & aliorum peccatis incruento sacrificio quotidie immolare. Actus igitur conscientia stimulis, sanctorum Patrum, & recentiorum ferè omnium, qui de Missa sanctè celebranda aliquid ediderunt, scripta percurrens, plura ex illis documenta excerpsti, quibus in unum congestis, paucisque de meo additis, hoc Opusculum composui, quod amicis impellentibus multos post annos publici juris facio. Et primo quidem de ipso Sacrificio, ejusque valore & fructibus quædam generaliter præmitto. Secundo de his ago, quæ ad ritè & piè celebrandum Sacerdoti necessaria sunt. Tertio de antecedentibus Missæ celebrationem, & de proxima ad eam præparatione. Quarto de ipsa celebratione. Demùm de his, quæ sacro absoluto facienda sunt.

Inserui aliquot orationes & exercitia pro me, meique similibus adhuc in limine perfectionis hærentibus, quibus si quis assueverit, à distractionibus præservari, Deique amore succendifacilè poterit. Alios autem, qui in altiori gradu sunt

constituti, sublimiores exercitationes Spiritus sancti unctio docebit.

Porro hæc exercitia non eo consilio descripta sunt, ut singulis diebus à Sacerdote rem divinam acturo peragantur: sed legendus aliquoties libellus est, donec documenta in eo tradita bene animo percipiantur, & voluntas pijs affectibus imbuetur: tum ea quisque seliget, quibus se magis affici senserit; & quoties celebrare voluerit, aliqua ex illis pro suo arbitrio, & devotione assumet.

Terret quosdam prolixitas, sed inexpertos, qui tandem usu & exercitatione edocti, quæ prius ardua & operosa putabant, expeditissima esse, minimique negotii experiuntur. Velocius enim mens operatur quam lingua; & quæ non nisi longo sermone explicari possunt, unico mentis actu concipiuntur. Plura docebit usus, Deo iuvante, cujus gratia ut mihi & omnibus, qui hoc meo labore uti voluerint, uberrimè aspiret, enixè deprecor; sed mihi præcipuè, ne fortè cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

DE

SACRIFICIO MISSÆ ;

TRACTATUS ASCETICUS.

CAP. I.

Quaedam præmittuntur de ipso Missæ Sacrificio.

§. I. Quale Sacrificium sit Missa.

UAMVIS in lege veteri plura fuerint sacrificia, in nova tamen unicum est, quod omnium legalium hostiarum differentiam tantò perfectius complectitur, quantò excellentior, Deoque acceptabilior est victima, quæ in eo immolatur. Est igitur Missa sacrificium latreuticum, sive honorarium oblatum Deo ad summum & supremum cultum atque honorem ipsi exhibendum, tanquam primo principio & ultimo fini nostro, in protestationem infinitæ ejus excellentiæ, dominii, & majestatis; nostræque ab eo dependentiæ, servitutis, & subjectionis. Est Eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis naturæ, gratiæ & gloriæ collatis & conferendis ab ipso Deo, ut summo benefactore. Est Propitiatorium & satisfactorium pro peccatis & pœnis debitis, applicat enim omnibus, pro quibus offertur, vim & virtutem sacrificii crucis; imò est idem sacrificium quoad substantiam, eadem hostia, idem principalis offerens, licet diverso modo offeratur. Ideò vero propitiatorium dicitur, quia hac oblatione placatus Dominus gratiam & donum pœnitentiæ peccatoribus non ponentibus obicem concedit: Pœnas item peccatis debitas relaxat, quia per ipsum applicatur sacrificium Christi, qui pro peccatis totius mundi

in cruce satisfecit. Easdem pœnas remittit defunctis existentibus in Purgatorio, quia ad eum quòque finem à Christo institutum est; ut constat ex potestate, quæ confertur Sacerdotibus in ordinatione, offerendi pro vivis & defunctis: nec potest hoc effectu carere, quia ex parte ipsorum nullus obex esse potest. Porro in illis, pro quibus tantum offertur, sive vivis, sive defunctis, tanta erit pœnæ remissio, quantam Christus ex sua misericordia taxavit. Licet enim res, quæ offertur sit infiniti valoris, nostra tamen oblatio non nisi finitum habet effectum, ut communiter docent Theologi. In iis verò qui simul etiam offerunt, augetur pro cuiusque affectu & devotione. Denique quia Christus non solum nobis remissionem peccatorum, sed alia quæcunque beneficia promeruit, idcirco hoc sacrificium est etiam omnium bonorum impetratorium, spiritualium quidem primò & per se, temporalium verò secundariò, & quatenus ad spiritualia conducunt. Sed quia ex se vim habet dumtaxat impetrandi in genere, ut aliquid determinatum impetretur, debet ad illud offerentis intentio specialiter applicari. Ad impetrandum autem pro Ecclesia, semper intervenit ejusdem Ecclesiæ intentio, præsertim quoad ea quæ in orationibus Missæ à Deo petuntur: nam ipsa quoque Ecclesia est offerens in persona sui Ministri.

§. II. *De his qui offerunt hoc Sacrificium.*

Primum & præcipuum inter offerentes locum obtinet Christus, qui solus potuit acceptabile sacrificium offerre Patri, quod quia quotidie offert per Sacerdotes ministros suos, idè dicitur sacerdotium habere sempiternum, sicut scriptum est; *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Non solum autem ex eo est offerens quod illud instituerit, quodque ei vim totam ex meritis suis contulerit; sed ex eo præcipuè quod sacerdos in persona ejus, & tanquam Minister ac legatus ipsum repræsentans sacrificat, ut constat ex verbis

consecrationis, non enim dicit, Hoc est corpus, vel Hic est sanguis Christi; sed, Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus. Christus igitur, simul cum sacerdote idem sacrificium Deo Patri pro hominibus offert: & ex ejus persona, cujus purissima sanctitas & dignitas infinita est, semper hoc sacrificium mundum est & gratum Deo, quamvis à Ministro peccatore offeratur.

Alter offerens est ipsa Catholica Ecclesia, cujus sacerdos Minister est, & in ea omnes fideles non excommunicati, qui etiam aliqua ratione sunt offerentes per sacerdotem non tanquam per Ministrum, sed tanquam per Legatum seu mediatorem. Nam sicut tota Respublica dicitur agere quicquid ejus nomine Legatus suus agit: sic omnes Catholici dicuntur sacrificare, quia ipsorum nomine in persona totius Ecclesiæ sacerdos sacrificat. Non tamen omnes eodem modo: sed quidam habitualiter tantum, illi nimirum qui nec adsunt sacrificio, nec cogitant de illo; quia tamen uniti sunt toti Ecclesiæ per charitatem, censentur habitualiter idem facere quod illa facit. Alii causaliter, jubendo & curando ut quis sacrificet, quod maximè contingit in dantibus ad hoc eleemosinam. Alii demum actualiter, qui sacrificio actu intersunt.

Tertius offerens & proprius minister hujus sacrificii est sacerdos legitimè ordinatus, cujus tam firma & immobilis potestas est, ut etiam in hæresim lapsus, suspensus, depositus, degradatus, sive excommunicatus, validè hoc sacramentum conficiat & offerat, licet illicitè, dummodò legitimam materiam & formam adhibeat. Nec valor sacrificii minuitur, etsi sacerdos pessimus, aut ab Ecclesia præcisus sit: non enim fructus ex qualitate Ministri, sed ex Christi institutione dependet.

§. III. *De vi effectiva hujus Sacrifici.*

DUplex spectari potest in hoc sacrificio vis effectiva. Una quam dicunt Theologi ex opere operato, independenter à merito & dignitate Ministri: altera quam

vocant ex opere operantis, dependenter nimirum ab ipso operante, ejusque merito & bonitate, atque ab ipso pretium, & virtutem accipiens. Primum effectum ex opere operato plures Theologi docent, nec sacerdotem percipere ut offerens est, nec fideles quatenus sunt offerentes, sed quatenus pro ipsis offertur: hunc enim effectum sacrificium istud non habet nisi pro iis pro quibus est institutum, & eo modo quo institutum fuit: est autem institutum ut pro hominibus offeratur, & ut illis dumtaxat profit, pro quibus offertur: cumque sit applicativum virtutis sacrificii Crucis, non causat nisi in subjecto, cui talis virtus applicatur; id autem fit ab offerente, qui determinat oblationem pro tali persona. Constans semper fuit Catholicorum sententia habere hoc infallibiles & determinatos effectus ex opere operato, nisi ille pro quo offertur obicem ponat, remissionem videlicet alicujus pœnæ peccatis jam remissis debitæ, vel donum alicujus gratiæ prævenientis ad obtinendam commissorum remissionem. Quod verò attinet ad vim impetrativam eam non esse infallibilem quotidiana probamus experientia, non enim omnia quæ petimus, & propter quæ sacrificium offertur, semper impetramus. Provenit hoc ex natura impetrationis, quæ requirit libertatem in dante, adeò ut possit pro suo arbitrio negare vel concedere quæ petuntur. Petimus enim proposito aliquo motivo, quo putamus posse Deum moveri ad aliquid faciendum, sed ex eo non arctatur, vel propter pactum vel propter institutionem ad concedendum. Deinde non impetramus, nisi voluntas nostra, respectu rei, quam petimus, sit conformis voluntati Christi, quæ cum nobis ignota sit, ei non possumus nos conformare. Certum nihilominus est non carere sacrificium hoc effectum, quia tamen id præcisè Deus non concedat quod postulamus, aliud tamen tribuit, quod hic & nunc magis judicat expedire.

Quo ad alterum effectum ex opere operantis, duo sunt capita, ex quibus augeri potest. Primum est bonitas

& dignitas operantis procedens ex habitu gratiæ sanctificantis & virtutum, quæ gratiæ annexæ sunt : nam quò sanctior est sacerdos & gravior Deo, eò magis acceptabiles erunt ejus preces, & oblationes. Secundum est actualis devotio, qua sacrificium offertur : nam quò major illa est, eò amplius ipsum prodest. Sicut enim alia opera bona à justo facta eò magis sunt meritoria & impetratoria, plusque valent ad satisfactionem & remissionem pœnæ, quo perfectiùs & ferventiùs fiunt : ita hoc sacrificium sive spectetur ut est sacrificium, sive ut est sacramentum, quò ferventiùs peragitur & suscipitur ; eò magis augetur meritum, magisque prodest pro se offerentibus & suscipientibus, & illis pro quibus offertur. Ideò fatagere debet sacerdos, ut sit Deo valdè gratus, & continua virtutum heroicarum exercitatione crescat apud illum in gratia & sanctitate, semperque celebret cum ingenti fervore & devotione : sic enim fiet, ut tam ipse quam alii pro quibus offert, plures & efficaciores sacrificii effectus ex opere operantis consequantur.

§. IV. *De valore, & fructibus Sacrificii.*

QUAMVIS nonnulli ex Theologis existimarint hoc sacrificium ex opere operato valorem sive efficaciam intensivè infinitam habere, eò quod sit idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, resque oblata, corpus scilicet & sanguis Christi, sit infiniti pretii, & ipse Christus principalis offerens sit persona infinita ; certior tamen & communior sententia est, non nisi finiti valoris esse. Potissima hujus Assertionis ratio ex Christi Domini voluntate desumitur, qui noluit hoc sacrificium ordinare ad fructum intensivè infinitum conferendum : sicut de facto rebelles Angeli non sunt redempti, quia Christus merita suæ passionis noluit illis applicare. Alia ratio est, quia ad infinitam sacrificii efficaciam : præter hostiæ & principalis offerentis infinitatem, requiritur etiam ejus infinitas à quo immediatè offertur. Cum igitur sacerdos imme-

diatus offerens sit finitæ dignitatis, valor etiam sacrificii quoad actualem influxum & efficientiam finitus erit, quia actio illa à supposito finito immediatè producitur: & in hoc differt à sacrificio crucis sacrificium nostrum, quia illud fuit immediatè à supposito infinito, ideoque fuit actio secundum esse morale infinita, & Deo Patri infinitè grata. Favet huic doctrinæ communis fidelium sensus, qui plura pro se & suis sacrificia offerri curant, quod certè non facerent, si infinitam in singulis efficaciam agnoscerent. Possent etiam sacerdotes unico sacrificio sexcentis obligationibus satisfacere, quod Ecclesiastica vetant decreta. Frustra pro uno defuncto tot multiplicarentur sacrificia, quia unum sufficiens esset ad omnes animas liberandas. Missa denique cujuslibet sacerdotis sacrificium Christi in cruce æquaret, quod ideo unicum fuit, quia valoris infiniti. Neque considerandum est id quod in sacrificio continetur tanquam ens quoddam naturale agens secundum summum gradum virtutis suæ, sed ut ens liberum, cujus operatio tantam habet efficaciam, quantam habere vult ipsum agens principale Christus Redemptor noster, qui hoc incruentò sacrificio vult nobis applicari finitum tantum & limitatum fructum suæ passionis. Habet igitur sacrificium efficaciam finitam in ordine ad omnes suos effectus, excepta vi impetrativa, quam ideo infinitam esse omnes fatentur, quia non consistit in aliquo quod producat à sacrificio, sed in excellentia & intrinseca dignitate ipsius, quatenus objectivè movet Deum ad id quod petitur concedendum, quamvis semper non concedat, nisi cum judicat salutem nostræ expedire ut concedatur.

Si verò loquamur de infinitate extensiva, an scilicet sacrificium pro multis oblatum æquè singulis prosit, sicut uni prodesset, si pro eo tantummodo offerretur, gravis quæstio est præmissa distinctione fructuum Missæ definienda. Est igitur triplex portio valoris Missæ, seu triplex fructus, generalis, specialis & medius. Primus pertinet ad omnes

omnes fideles; secundus est proprius celebrantis, tertius subest dispositioni sacerdotis, ut applicet cui voluerit. Primus ex eo provenit quod generaliter pro omnibus fidelibus vivis & defunctis offertur, est enim idem quoad substantiam cum sacrificio crucis, quod pro omnibus oblatum est, & ex canone constat debere sacerdotem pro omnibus applicare, pro Papa, pro Episcopo, pro Rege, totaque Ecclesia militante & purgante, & non potest non applicare, cum sit ab ipsa Ecclesia ad hoc specialiter deputatus. Quocirca hic fructus ad omnes fideles extenditur, qui ab Ecclesie unitate non sunt præcisi, & non ponunt obicem, & sic potest esse quodammodo extensivè infinitus, omnesque & singuli, si per ipsos non stet, integrum fructum percipere possunt, ac si unus tantum esset. An autem hic fructus non solum impetrationem, sed etiam satisfactionem includat, controversum est. Secundus in hoc fundatur, quia sacerdos offert etiam pro se ipso, *Offero*, inquit, *pro innumerabilibus peccatis, & offensionibus, & negligentis meis*. Debet enim, ut ait Apostolus, *quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis*. Provenit autem sacerdoti fructus, quatenus ab ipso ut publico ministro offertur; & idè non est alteri applicabilis: nam dum offert pro se illis verbis, *pro peccatis & offensionibus meis*, eo ipso sibi applicat, sibi verò applicatum non est alteri applicabile. Tertius colligitur ex natura sacrificii, quod ita institutum est ut pro hominibus offeratur, ac propterea illis prodesse debet, pro quibus offertur. De hoc fructu medio communis sententia est non esse infinitum extensivè, sed eo magis in singulis minui, quo magis extenditur. Debet autem sacerdos hunc fructum illi applicare, pro quo specialiter celebrare tenetur ratione beneficii, elemosinæ, præcepti superioris, vel alio quocunque titulo; idque ante Missam, vel saltem in Missa ante consecrationem, nam si essentia Missæ in sola consecratione consisteret, ut plerique sentiunt, applicatio post illam facta ni-

hil valeret, sacrificio quoad substantiam jam consummato.

§. V. *Quæ praxis servanda in applicatione Missæ.*

Quia diximus sacrificii fructum debere à sacerdotibus applicari, operæ pretium erit ex communi & magis recepta Theologorum sententia praxim aliquam sive methodum hujus applicationis præscribere, quæ ipsis sacerdotibus usui sit, ne eos labi in re tanti momenti & muneris suo deesse contingat. Et primò quidem observandum est sacerdotem multiplici nomine hoc sacrificium offerre, nomine Christi primi & præcipui offerentis ex cuius meritis sacrificii valor emanat, & ex cuius voluntate maximè pendet ejusdem applicatio: nomine item Ecclesiæ, cui meritorum suorum & satisfactionum dispensationem Christus commisit: deinde nomine proprio, quatenus libera sua voluntate offert, sibi que aut aliis pro suo arbitrio applicat: nomine tandem aliorum fidelium, qui simul cum ipso, sive per ipsum interno affectu offerre dicuntur, illorum videlicet qui Missæ inserviunt & assistunt, vel pro ea celebranda eleemosinam largiti sunt. Porro Christus & Ecclesiæ sacrificii fructuum quoties offertur, participes esse volunt omnes fideles, dummodò capaces sint, & nullus in eis obex reperiatur: nec ulla requiritur ex parte sacerdotis celebrantis applicatio, ut communis hic fructus in omnes diffundatur. Omnium autem fructuum pars quædam notabilis, Christo sic volente & disponente, relicta est liberæ applicationi, & determinationi tam ipsius sacerdotis celebrantis tamquam Ministri & mysteriorum ejus dispensatoris, quàm aliorum simul cum eo offerentium, quod ex communi Ecclesiæ consensu morem fidelium approbantis, quo expetunt hoc sacrificium pro se peculiariter offerri, manifestum est: frustra enim id facerent, si omnis ejus fructus jam applicatus esset, nec ullus per sacerdotis intentionem applicandus superesset. Sacerdos verò in hujus sacrificii actione aliis cum

ipso offerentibus superior est, & ideò fructuum applicatio ab ejus intentione præcipuè pendet, nam cum sit actus potestatis ordinis, ejus subjacet voluntati. Sed quanta & qualis sit portio fructus, quam Christus Dominus voluit sive generatim ad omnes fideles, sive speciatim ad hos vel illos secundum intentionem particularem sacerdotis celebrantis derivari, incertum omninò est: neque enim sacra Scriptura, nec Ecclesiæ traditio, nec concilia, aut Patres quidquam de hac re tradiderunt aut diffinierunt. Ideò satis est quod sacerdos tantum de fructu sacrificii juxta devotionem, sive obligationem suam his aut illis applicare velit, quantum Christus Dominus ipsi applicandum concessit.

Observandum secundò quòd ut sacerdos sacrificii fructum validè applicet, necessaria est ejus intentio, qualem requiri aiunt Theologi ut aliquod sacramentum validè conficiatur. Quapropter habitualis sufficiens non est; actualis optima atque laudabilis; sed non necessaria: sufficit enim virtualis, illa nimirum quæ ab actuali proveniens & non revocata, adhuc remanet secundum suam virtutem. Debet autem hæc intentio ipsam sacrificii actionem concomitari, & esse certa & determinata, nec effectum sacrificii suspensum relinquere, quia non potest à futura conditione pendere. Quod si sacerdos fructum sacrificii nemini applicet, vel ille pro quo offert ejus capax non est, aut eo non indiget, manet fructus in Thesaurò Ecclesiæ. Unde intali casu optimum fore censent Theologi conditionatam habere voluntatem, & alium substituere, qui eo fructu potiatur. Optimum quoque aliquibus visum est, quod sacerdos, qui pro pluribus offerre intendit, eos specialiter & nominatim exprimat, non generaliter & in confuso, quia singulis minus prodesset; suum enim effectum producit, secundum modum quò applicatur, perfectior autem applicatio est, cum omnes sigillatim nominantur. Ad scrupulos denique evitandos, qui circa applicationem oriri possunt, debet sacerdos reiectis incertis

opinionibus, sacrificii fructus primò & principaliter illi applicare, pro quo celebrare tenetur ratione beneficii, eleemosinæ, promissionis, aut specialis obligationis. Tum sine ejus præjudicio & in quantum licitè potest, aliis item applicare poterit sibi charitate aut alia quavis ratione peculiariter conjunctis, seu commendatis, suam intentionem intentioni Christi summi sacerdotis perfectè conformando, & submittendo: sic enim poterit tuta conscientia ex infinito & nunquam exhauriendo thesauro meritum & satisfactionum Christi, cujus dispensator est constitutus, partem aliquam in plures derivare, quæ ex summa & ineffabili Dei misericordia non nisi uberrima sperari potest.

CAP. II.

De requisitis in Sacerdote ad ritè & piè celebrandum.§. I. *De puritate vitæ.*

QUod olim David de templi ædificatione, id sibi sacerdos de divini sacrificii oblatione, & sumptione dictum putet: *Opus grande est, neque enim homini preparatur habitatio, sed Deo.* Ad Deum igitur accessurus, ut ipsius Dei unigenitum Filium incruentè sacrificet, cum timore & tremore tantum opus aggrediatur, probetque seipsum, & præviis dispositionibus præparet ad uberrimos sacrificii fructus percipiendos. Sunt autem tres præcipuæ dispositiones, quæ in sacerdote requiruntur: Puritas vitæ, Rectitudo intentionis, & actualis Devotio. Puritas vitæ in duobus consistit: Primum ut sit mundus ab omni peccato non solum mortali, sed etiam veniali delibato & scienter admissò, atque ab omni affectu erga ipsa peccata venialia. Levissima siquidem peccata omnino vitare nequimus; at ipsorum affectum penitus ex animo evelere & possumus & debemus, adeo ut nulli voluntate & affectu inhæreamus. Alterum ut conetur omni studio

esse purus & sanctus & ornatus omni virtute, sibi que propterea illud peculiariter dictum existimet, *Qui iustus est iustificetur adhuc, & sanctus sanctificetur adhuc.* Rectè Chrysostomus, *Quo non oportet esse puriorem tali fruente sacrificio? quo solari radio non splendidiorem manum carne n hanc dividente? os quod igne spirituali repletur? linguam qua tremendo nimis sanguine rubescit? Cogita quali sis insignitus honore, quali mensa fruaris: quod Angeli videntes horrescunt, neque liberè audent intneri propter emicantem inde splendorem, hoc nos pascimur, huic nos unimur, & facti sumus unum Christi corpus & una caro.* Docet S. Thomas proprium effectum hujus sacramenti esse hominem in Deum transformare, & ipsi per amorem assimilare. Qua ergò fide debet esse imbutus, qua spe roboratus, qua succensus charitate, qua præditus innocentia, qui talem victimam quotidie immolat, Deumque suscipit, & in ipsum mysticè transformatur? Quod si dispositio, ut aiunt Philosophi, ejusdem rationis esse debet cum forma ad quam disponit: divina procul dubio dispositio necessaria erit, ut recipiatur cibus divinus; vita sic instituta, ut divina sit & superhumana, & mundanæ atque carnali prorsus opposita. Qui sic vivit, secedit à creaturis, & soli Deo adhæret: solus Deus in intellectu ejus est, solus in voluntate, solus in colloquiis, solus in operibus. Nihil in illo quod sapiat mundum, quod carnem redoleat & sensum: seipsum odio habet, corpus suum jugi mortificatione crucifigit, divitias spernit, honores fugit, amat nesciri & pro nihilo reputari. Discutiat ergo vitam suam sacerdos, & si talem nequaquam esse, sed adhuc terrenam deprehenderit, in divinam transferre satagat sedula virtutum exercitatione. Hic etiam pertinet externa corporis & vestium mundities, gravitas & maturitas, quæ Presbyterum hoc est senio rem debeat; talisque compositio totius hominis, ut omnes ex solo ipsius aspectu ædificentur.

§. II. De rectitudine intentionis.

Secunda sacerdotis dispositio ad celebrandum est rectitudo intentionis, virtutis enim laudem vel vitii notam à fine, quem intendimus, actiones nostræ fortiuntur. Intentio autem ut recta sit, non solum excludit omnem finem malum, & alienum ab ipsa sacrificii institutione, sed etiam vetat ad ipsum accedere ex sola consuetudine sine actualitanti mysterii consideratione, & prævia præparatione. Sacerdos itaque celebraturus diligenter attendat quo fine moveatur, an propter damnabile lucrum, aut aliquod temporale motivum, non caelestem panem, sed terrenum quærens; non animæ salutem, sed corporis emolumentum: ne sacrificio pro mundi vita instituto in sui perniciem abutatur. Finem sibi præfigat excelsum, caelestem, supernaturalem, qui Dei gloriam respiciat, propriam salutem & perfectionem, ac proximi utilitatem. Huc dirigat suam intentionem, ut per hanc victimam salutarem purgetur à peccatis, à languoribus animæ curetur, & ab ingruentibus malis protegatur: ut ab aliqua tentatione, & adversitate eripiatur: ut aliquod beneficium impetret, & de perceptis gratias agat: ut virtutes, augmentum gratiæ, & donum perseverantiæ obtineat: ut pro variis proximorum necessitatibus, & pro requie defunctorum Deum interpellet; & universam Ecclesiam ei commendet: ut cultum patriæ Deo exhibeat, sanctisque honorem & venerationem: ut Christi passionem & mortem commemoret, sicut ipse præcepit dicens, *Hoc facite in mei commemorationem*: ut emendatus ab omni inquinamento carnis & spiritus seipsum Deo jungat, & inseparabiliter uniat, cum ipso consummatus in unum. Ex his & aliis hujusmodi motivis intentionem ante Missam dirigere oportet juxta formulam infra tradendam. Non est autem hoc loco prætermittendum quosdam eximie sanctitatis & doctrinæ viros semper memores incertitudinis vitæ quotidie hac intentione corpus & sanguinem Christi

In Missæ sacrificio suscepisse, ut si eos contingeret ea die mori, Viaticum illis foret ad vitam æternam. Multum verò hoc proderit sacerdoti ad mortis & æternitatis memoriam sedulò renovandam.

§. III. De actuali devotione.

Tertia dispositio in actuali devotione consistit, quam ut in se excitet sacerdos, satagere debet primò, ut quicquid de hoc ineffabili mysterio, cælestiumque charismatum thesauris in eo reconditis sacro-sancta docet Ecclesia, firma fide apprehendat cum sublimissima eorundem æstimatione. Verbis enim consecrationis ab eo prolatis, panis in corpus, & vinum in sanguinem Christi transsubstantiatur, atque ibi adest sub specierum velamine illud purissimum Christi corpus, quod pro salute nostra cruci affixum fuit: adest sanguis, qui pro nobis effusus est: adest anima gloriosa, in qua sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei: adest Christus verus Deus & verus homo, mirabilis in majestate sua, qui venturus est judicare vivos & mortuos & sæculum per ignem. Necessaria secundò est ad excitandam devotionem humilitas, quæ præ cæteris virtutibus in hujus sacramenti institutione maximè enituit. Christus enim cum in forma Dei esset exinanivit semetipsum, & sub exiguis speciebus panis & vini corpus suum & sanguinem atque Divinitatem conclusit, seipsum exponens sceleratorum hominum injuriis, qui pleni immunditiis ad ipsum accedere, eumque pollutis manibus contrectare præsumunt. Par igitur est sacerdotem tantam humilitatem imitari, & in suum nihilum resilire, ac nihil de se præsumere. Sola humilitas est, quæ dignè nos præparat ad tantum hospitem suscipiendum. Nulla nostra dispositio, nulla industria, nulla virtus; sed sola Dei gratia nos dignos reddit: quare nostram debemus indignitatem agnoscere, & soli divinæ misericordiæ inniti. Tertio, quia Christus hujus mensæ delicias acerbissima sua passione nobis promeruit, sanctos sacerdotes legimus

ignem devotionis in se solitos succendere, jejuniis, flagellationibus, ciliciis, & aliis hujusmodi cruciatibus; quos imitari & nos debemus, Agno pro nobis occiso nosmetipsos immolantes, silentio, solitudine, abstinencia, sensuum custodia, non omissis exterioribus castigationibus juxta cujusque vires & conditionem. Multum denique prodest ad devotionem ingens fames, fervens desiderium, atque ardentissimus amor hujus angelici panis, ad quem sumendum nos amantissimè invitat Dominus dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.* Quod si desit hoc desiderium, illud saltem desiderare, & a Domino petere debemus ferventissimis amoris actibus; *desiderium enim pauperum exaudiet, & animam esurientem satiabit bonis.*

CAP. III.

Variae considerationes ante Missam.

§. I. *Quanta sit sacerdotum dignitas, & quanta debeat esse sanctitas.*

NULLA est inter homines dignitas, nulla excellentia, cui possit sacerdotalis sublimitas comparari. Omnium Principum fulgorem superat, omnium Regum potestatem excedit; illorum enim auctoritas circa temporalia & terrena versatur, sacerdotis autem potentia etiam ad æterna & cælestia extenditur, pro quibus comparandis omnes Principes & Reges ad sacerdotes confugere, opem eorum implorare, seque illis subicere non erubescunt. Ideò ab Apostolo dictus est sacerdos ab hominibus assumi, *ut offerat dona & sacrificia*; ac si super alios elevatus communem hominum conditionem antecellat, quasi mediator Dei & hominum *in his que sunt ad Deum* constitutus. A Malachia item propheta Angelis æquiparatur his verbis: *Labia sacerdotis custodient scientiam, & legem requirunt ex ore ejus, Angelus enim Domini exercituum est.*

Imò ex potestate quam habet absolvendi à peccatis, & conficiendi corpus & sanguinem Christi, etiam Angelis superior est; & ut ait Nazianzenus orat. 1. quædam illi divinitas inest, aliosque efficit Deos. Hæc te sedulo considerare oportet, quicumque es Christi sacerdos, ne ad te pertineat Psalmographi sententia dicentis; *Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Nihil in te terrenum sit, nihil commune cum populo. Sit Angelica conversatio tua, vita divina, mores illibati. Quid turpius quàm honor sublimis, & vita deformis; sancta professio & illicita actio? Vide igitur quàm dignè actio respondeat nomini, mores dignitati. Quod si sacerdotes antiquæ legis jussit Deus sanctos esse, ut incensum & panes propositionis convenienter offerrent; quantò majorem sanctitatem inesse tibi oportet, qui filium Dei quotidie offers & suscipis? Et si solet corpus ciborum quibus nutritur qualitatibus imbui, æquum sanè est, ut Christi in Eucharistia existentis, quo singulis diebus vesceris, conditiones imiteris, & virtutes perfectè exprimas. Latet Christus sub exiguis speciebus, nec ullo se specioso indicio manifestat: tu quoque Dei dona absconde, & ama nesciri, ac pro nihilo reputari. Ille ibi manet peccatorum, infidelium; ac etiam bestiarum injuriis expositus: tu similiter cunctis subjectus esto, atque in omni contemptu & opprobrio patientiam serva. Ille omnes seipso pascit sine ulla personarum acceptione: & tu erga omnes liberalis esto, sitque sincerus in te animarum zelus sine ullo humano respectu. Ille divis speciebus nec læditur nec dividitur: tu etiam pacatum animum ac omnino imperturbabilem in omni difficultate conserva. Ille nullum detrectat locum, & in eo stat, in quo collocatur à quovis sacerdote quantumvis scelerato: tu pari ratione ad omnia loca & officia indifferens esto, nec ullum onus recuses quod tibi à superioribus imponatur. In hoc denique sacramento substantia panis & vini definit esse, & sola remanent accidentia: & tu eodem

modo in te debes annihilare omnem terrenam substantiam, omnes scilicet affectus inordinatos, gloriæ appetitum, prava desideria, dictamina hujus mundi, & quicquid perfectioni contrarium est.

§. II. *De excellentia hujus Sacrificii.*

CUm sacrificium sit primarium Religionis munus, planè decebat ut Christiana Religio, qua nulla perfectior & sublimior esse potest, nobilissimum haberet sacrificium, cujus excellentia ex multis capitibus colligi potest. Primò ex eo quod in illo offertur, qui est Christus Dominus, verus Deus & verus homo: & quia nihil excelsius illo est, ideò ratione ipsius actio ipsa sacrificandi omnes humanas actiones excedit, etiam actus sanctorum in Cælis Deum amantium. Cavendum ergò ne nostra irreverentia & indevotione tam magnæ rei oblationem de-honestemus. Et si Deus olim sacerdotibus præcepit, *Mundamini qui fertis vasa Domini*, quantò majori puritate nos enitere debemus, qui purissimum Christi corpus, & pretiosissimum sanguinem Deo offerimus? Secundò ex persona cui offertur, qui est solus Deus. Nulli enim Sanctorum, nec ipsi Beatæ Virgini offerri potest, sed ex ipsa intrinseca rei natura convenit soli Deo, quia per sacrificium testificamur Deum esse primum principium & ultimum finem nostrum, & supremum Dominum omnium rerum, cui in signum nostræ subjectionis aliquod sensibile offerimus ad significandum per rem sensibilem oblatam sacrificium internum, quo anima se offert Deo sicut principio suæ creationis, & sicut fini suæ beatificationis. Hoc autem nec ipse Deus per absolutam suam potentiam efficere potest, ut alicui creaturæ conveniat. Tertid, ex ipsa consecratione, qua panis & vinum in corpus & sanguinem Christi transsubstantiantur, manentibus accidentibus sine subjecto. Est autem hæc actio omninò supernaturalis, quæ nullo modo pendere potest ab aliqua potentia creata tanquam à causa principali, quia solus Deus efficit transsubstantiationem. Quartò, ex valore ip-

fius sacrificii, qui est infinitus sicut merita & passio Christi, ac proinde æquè placet Deo, ac mors ejus in cruce, licet effectus finitus sit. Quintò, ex fine propter quem cæteris omnibus abolitis institutum fuit, ut nimirum per ipsum Deo creatori nostro cultum patriæ tribuamus. nostramque servitutem & subjectionem humillimè testificemur: ut dignas ei gratias perpetuè agamus pro universis beneficiis ejus: ad auxilia divinæ gratiæ, ejusque protectionis, excitationis & directionis impetranda: ad obtinendam peccatorum veniam: ad iram Dei placandam, & imminetia flagella avertenda: ad succurrendum omnium vivorum & defunctorum necessitatibus; quæ sunt penè infinitæ. Porrò ex his clarissimè constat nullam posse majorem in hac vita, aut præstabiliorem actionem à mortalibus exerceri, quam offerre Deo hoc sacrificium. Ideò nullus seu Rex, seu Pontifex esset, qui Sacerdotem celebrantem quacunque ex causa accersere, cœptumque sacrificium interrumpere auderet. Quia verò Sacerdos hoc sacrificium peragit in persona Christi, ita se gerere debet, ne quid in ipso sit quod Christi personam dedeceat: sicut legatus Regis personam sustinens summoperè cavet, ne quid indecorum, & suo munere indignum committat.

§. III. *De ejusdem necessitate.*

Debet sacerdos sollicitè considerare quam sit necessarium hoc sacrificium, quo summoperè indigent & qui sunt in hoc mundo & qui in purgatorio: hi ut citius liberentur, & ad perennem felicitatem perveniant: illi ut continuis Dei præsiidiis adjuventur. Ad ipsum enim spectat, tanquam ad legatum totius orbis, omnium petitiones ad Deum ferre, omnium necessitates spirituales & corporales eidem exponere, & singulis obtinere quod singulis profit ad salutem. Sunt autem necessitates spirituales primum peccata, quibus plenissima sunt omnia regna mundi in quovis ferè hominum statu & conditione. Deinde sunt tentationes internæ & externæ

à corrupta natura, à sensibus & membris, ab extrinsecis objectis rerum & personarum, à volubilitate liberi arbitrii, à dæmonibus oriri solitæ, eaque innumere & superata difficiles. Sunt denique occasiones extrinsecæ malorum ad peccata allicientes domi & foris, & hinc perpetua pericula æternæ damnationis. Necessitates corporales sunt etiam innumerabiles, quibus omnes vel premuntur, vel sunt obnoxii: morbi videlicet, bella, persecutiones, lites injustæ, inimicitia, odia, calumniæ, contumeliæ, paupertas, mendicitas, amissiones bonorum, exilia, carceres, insidiæ, doli, fraudes, pugnae civiles & domesticæ, jurgia, detractiones, & multiplices injuriæ dominorum, fervorum, vicinorum, æqualium, quæ passim inferri solent manifestè vel occultè. Sunt igitur in magna necessitate Catholici malè viventes, qui peccati mortalis nexibus irriti computrescunt in facibus suis: omnes quoque Infideles, Hæretici, Schismatici, Judæi, Pagani, & Turcæ, qui veri Dei cognitione carentes in tenebris vivunt: neque hi omnes à statu adeò infelici naturæ viribus emergere possunt, nisi respiciens de super Pater misericordiarum potenti virtute eos excitet & præveniat. Justi item tepidi, & imperfecti, & alii etiam ferventes quibus continuum imminet periculum cadendi in peccatum mortale & gratiam divinam amittendi, cum sit tanta depravatæ naturæ fragilitas, tanta carnis rebellio, tanta dæmonis rabies, tanta vis pravorum habituum, tanta mundi corruptela. Sunt & alii sine numero superscriptis calamitatibus pressi; Quidam enim ope divina indigent ad aliquam tentationem superandam, alii ad aliquam virtutem acquirendam, sive ad aliquem actum supernaturalem elicendum. Quidam in mari sunt, alii in via non satis tuta. Hic vexatur inimicitiis, ille calumniam patitur: nonnulli paupertate, alii morbis, scrupulis, litibus, ære alieno, aliisque calamitatibus affliguntur. Multi sunt in periculo mortis constituti, à qua pendet æternitas, quos modo prorsus inexplicabili torquent & cruciant peccata commissa,

bona omiffa, temporalia quæ relinquunt, æterna ad quæ properant. Graviffimam denique neceffitatem patiuntur animæ defunctorum in carcere Purgatorii detentæ, quarum tota fpeces in fuffragiis noftris fita eft, cum ipfæ pro fe nec fatisfacere, nec quicquam poffint impetrare. Horum omnium infinita multitudo fupplices manus extendit ad facerdotem miferabili ejulatu clamans & deprecans, ut partem aliquam divini auxilii fingulis impetret, porrectis in Miffa fupplicibus eorum libellis, quos feridè & ferventer, magnoque affectu æterno Patri commendare debet. Turpe enim efferet in confpectu tantæ majestatis diftractione vel hæfitatione infulfam reddere legationem, & tanti ponderis negotia frigidè ac perfunctoriè pertractare.

§. IV. *Qua reverentia celebrandum fit.*

DUplex eft reverentia, interna & externa. Interna in timore & tremore, in humilitate & compunitione cordis confiftit. Ad externam pertinent totius hominis compositio & gravitas, omniumque cæremoniarum ac præfcriptorum rituum obfervantia. Quanta verò cura adhibenda fit, ut hoc augustiffimum facrificium omni veneratione ac reverentia celebretur, facilè intelliget facerdos, fi ex una parte confideraverit nullum opus fanctius ac divinius à Chriftri cultoribus tractari poffe, quam hoc ipfum tremendum myfterium: ex altera verò perpendat maledictum vocari in facris literis qui facit opus Dei negligenter. Quod fi Regem alloquuturus magno metu fiat coram illo, nec audet oculos ab eo divertere: quanto majori trepidatione, humilitate, ac follicitudine, in confpectu divinæ majestatis altare oportet, tota mente in ipfum Deum intenta, qui non folum externum afpectum, fed intima etiam animi penetrantia intuetur? Quid turpius & pœna dignius, quam quod peccator facro altari irreverenter affiftat, ubi Sancti metuunt, pavent Angeli, tremunt Potestates, & fupremi Spiritus faciem fuam velant præ verecundia & confufione? Accedit nox ad lucem, in-

firmus ad omnipotentem, servus ad Dominum, creatura ad Creatorem & non formidat, non contremiscit? Proderit etiam ad excitandum reverentiæ affectum consideratio gaudii, quod S. Trinitas & omnes cælitates ex devota & reverenti Missæ celebratione percipiunt: tum quia id sacrificium testamenti loco à Christo relictum est in pignus amoris quo suos in finem dilexit: tum quia est mortis illius commemoratio, qua intercedente peccata nostra deleta sunt, homines redempti, sancti salvati, & nos qui vivimus innumeris beneficiis cumulamur. Cavendum ergo ne quid sacrificans admittat, quod istam minuat lætitiā Dei & Sanctorum, quæ ex hujus sacrificii suavissimo odore promanat. Ad eandem denique reverentiam comparandam debet sacerdos solerter præmeditari quam sapienter & exactè S. Ecclesia divinitus edocta totius sacrificii ordinem, modum, & apparatus præscripserit, & instituerit. Nam primò culpas veniam precando confitetur: tum Deum laudat & adorat, eique de acceptis beneficiis gratias agit: opem divinam sibi & aliis implorat: nec ullum officii genus prætermittit, quod possint mortales sanctè cum Deo exercere. Jungit autem cum his externam conformationem, habitumque corporis maximè decentem & religiosum: vel stat vel flectit genua, aperto semper capite, manibus modo junctis, modò protentis, & in cælum sublatis, quæ omnia aptissima sunt ad reverentiam in ipso celebrante & in astantibus conciliandam. Nec quocunque modo, sed præstantissimo Deum alloquitur: secretò enim loquitur & veluti ad aurem, sicut amicus cum amico. Loquitur non suo, sed totius Ecclesiæ nomine, & à Deo auditur tanquam gerens personam publicam, nulla habita sui ratione, sive bonus sive malus sit. Loquitur in publica celebritate coram universa cæli curia, & hominibus qui adstant: atque ideò in solemnī confessione, quæ Missæ præmittitur, & sanctos & populum appellat; & in Præfatione Deum precatur, ut voces suas cum Angelorum vocibus admitti jubeat. Loquitur cum

Christo Domino, qui in sacramento præsens est, ejusque preces simul cum ipso æterno Patri præsentat. Verba tandem, quæ loquitur non ipse suo ingenio composuit; sed vel à Christo tradita sunt, vel in sacris literis à Spiritu sancto dictata, vel sanctorum Patrum & Conciliorum auctoritate comprobata: quare nihil proferre potest quod non sit Deo gratissimum & summè acceptum. Totis itaque viribus conari debet, ut tam sanctum ministerium quam maxima fieri potest reverentia & sanctitate exequatur: & depositis terræ sordibus Angelica puritate eluceat.

§. V. *Aliæ considerationes ad pios affectus in celebrante excitandos.*

Vix fieri poterit ut non attentè, devotè, & reverenter celebres, quisquis es Christi sacerdos; si fide viva hanc veritatem perceperis, & intimo sensu apprehenderis, te ipsum Christum offerre, unigenitum Dei filium, salvatorem & judicem tuum. Sed huic veritati magnum momentum ex hoc accedit, quod perfectiorem Christi humanitatem nunc in Missa Deo offers, quam ipse obtulerit in ultima cœna. Nam primò Christus mortalem obtulit, tu immortalem; ille passibilem, tu impassibilem. Secundò nunc eadem offertur cum plena pro nobis satisfactione, omnia siquidem ipsius merita ejusdem morte completa sunt. Tertio, quia humanitas Christi etsi à principio sanctificata fuit in unione hypostatica, cum tamen in passione oblata est Deo, novam acquisivit sanctificationem, ut hostia scilicet tunc actualiter exhibita, & nunc offertur in Missa hac nova sanctificatione exornata. Adde quod Christus mirabili modo in sacramento existit quam in cœlo. Totum enim ejus corpus in totis speciebus est, & totum in qualibet minima earum parte sine quantitate coextensa ad locum; ita ut ejus præsentia nec quidem à supremis spiritibus per principia naturalia naturaliter videri possit. Sunt & alia innumera mirabilia, quæ

fatius est venerari quam enarrare. Nam ut reliqua prætermittam, quis dignè poterit explicare, vel saltem animo concipere, quam magnum beneficium sit, quod mediante hoc sacrificio cælum in terris quadam anticipatione possident homines, dum ante oculos habent, manibusque contrectant ipsum cæli & terræ conditorem? Hoc sedulo contemplare & erubescere, quod aded tepidè, & irreverenter hæc tremenda mysteria audeas celebrare.

Extende cogitationem tuam per universum mundum, quam malè ubique Deo servant homines, quot peccata committant: quam pauci sint Religiosi qui perfectioni sedulo incumbant: quam multi qui in rebus vanis & otiosis jugiter occupati vix unquam de Deo cogitant & loquuntur. Ided tactus dolore cordis intrinsecus ardorem & affectum vehementissimum in te excita erga Dominum Deum, quem plerique mortalium vel non agnoscunt, vel spernunt: tum sacrificium ea devotione offerre satagas, ut Dominus si fieri possit, ejus suavitate, quam habet etiam ex opere operantis, quodammodo recreatus, eorum omnium obliviscatur, quæ contra sanctissimam ipsius voluntatem ab hominibus perpetrantur. Ex altera vero parte in cælum animo ascende, & considera quanto fervore cælites universi Deum amant, & quam suavi harmonia ipsius laudes uno ore decantent. Junge te illis, & similes elice amoris ac laudum affectus: sed cave, ne vocis tuæ ac morum cacophoniâ Beatorum dulcissimè concinentium concentum perturbes.

Cum hoc sacrificium Christi passionem & mortem præsentet, veluti quædam imago & actio tragica est, non verbalis, quales sunt Poëtarum Tragædiæ, sed realis & substantialis, exprimens incruentè passionem illam & mortem cruentam, ex qua omnia bona tua & aliorum, omnesque thesauri divinæ gratiæ profluxerunt. Solerter itaque adverte, quam fervida devotione tanti boni representatio à te fieri debeat. Sunt spectatores hujus Tragædiæ SS. Trinitas, Humanitas Christi in cælo, Angeli, & Animæ

Animæ beatæ : cave ne quid ineptum vel indecens in te appareat , quod Dei ac cælestium civium purissimos oculos possit offendere. Id verò assequeris , si perpetuam in te ipso corporis afflictionem , & passionum mortificationem expresseris , vivamque memoriam in te conservaveris acerbissimorum Christi cruciatuum , quos hoc sacrificio commemoras & repræsentas ; & eosdem aliis proposueris morum ac vitæ severitate.

CAP. IV.

De his quæ Missæ celebrationem proximè antecedunt.

§. I. *De necessitate Preparationis.*

ANte orationem , ait Sapiens , *prepara animam tuam , & noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Quod si Deum tentare atque ad iracundiam provocare dicitur , qui ipsum audet in oratione interpellare , non præmissâ diligenti & accurata præparatione : quanto magis eundem sua temeritate & audacia irritabit , qui Unigenitum suum illi offerre , ipsumque suscipere imparatus præsumet ? Et si Rex aut Princeps magnæ potentia tibi , ô Sacerdos , significasset , ut illi hospitium crastina die parares , quanta sollicitudine expurgare domum & ornare satageres , totam etiam noctem ducens insomnem , ne quid ille veniens incompositum & indecorum reperiret ? Nunc verò Rex regum , & Dominus dominantium mandat tibi per Prophetam dicens , *Preparare Israel in occursum Dei tui* , quia ecce ego veniam , & manebo in medio tui. Vide ergò & considera quanta diligentia thalami tui tergere fordes debeas , quali apparatu ipsum ornare , quo dignus fias à tanto hospite visitari. Talem se Deus exhibebit animæ tuæ , qualem se illa preparaverit ei : quantumque tu apposueris ad diligentiam , tantum ille adjiciet ad gratiam. Vetus parœmia est , *Adoraturi sedeant* , qua pa-

C. Bona Opusc. Spirit.

oo

Et cum purgatumque animum ad Deum afferre monemur. Quidam etiam Ethnicus ait, *Dimidium facti, qui bene cepit, habet*: in singulis enim actionibus id in primis curandum est, ut rectè ordiamur. Omnium autem optima præparatio, & magis necessaria illa est, quæ in puritate & sanctitate vitæ consistit; cum quicquid agis, quicquid cogitas, quicquid moliris ad hunc scopum refers, ut vivas vita divina, teque dignum reddas hoc cælesti convivio. Sicut enim fructus frequentis celebrationis in hoc præcipuè attenditur, ut quotidie crescas in humilitate, patientia, mundi contemptu, & charitate: ita vera præparatio in hoc sita est, ut quotidie aliquid vitii deponas, aliquid virtutis acquiras, donec possis cum Apostolo dicere, *Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus*. Et illis quidem, qui Deo jugiter adherentes mentem habent rebus divinis exercitatum, non erit difficile sanctioris vitæ incremento se ad dignè celebrandum rectè disponere: aliis verò, quorum major numerus est, qui minus idonei sunt ad animum sursum erigendum, varia sancti Patres documenta præscribunt, quibus adjuti ad Deum accedant tali cura, & dispositione, quæ tanto mysterio digna sit. Quædam ex his jam supra à nobis tradita sunt: alia infra explicabuntur.

§. II. De præmittenda Confessione sacramentali.

Formidabilis est, & non sine horrore audienda Apostoli comminatio dicentis: *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini*. Quare celebrare volenti revocandum est in memoriam ejusdem præceptum, *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo cdat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indignè, judicium sibi manducat & bibit*. Et quidem probatio omninò necessaria est, ut nullus sibi conscius mortiferæ labis ad sacrificandum præsumat accedere, non præmissa sacramentali confessione quantumvis sibi contritus videatur; alioquin pa-

nem vitæ in mortem & condemnationem accipiet. Ut verò ex hoc divino convivio, quod sanctis animabus inexplicabiles præbet delicias, mens abundantius reficiatur, non solum à mortalibus, sed etiam à venialibus culpis, & ab omni terreno affectu eam expurgare oportet, & puram at vacuum Deo exhibere, gratiæ suæ donis implendam & exornandam. Hac de causa boni sacerdotes, quos te imitari par est, vel quotidie, vel alternis diebus, vel bis saltem in hebdomada animo verè contrito ad confessionem solent accedere, omnesque malorum radices evellere conantur, atque omnem vel levissimam maculam abstergere. Quod si nihil sacramento pœnitentiæ expiandum occurrat, intensum nihilominus contritionis actum de totius vitæ delictis elicere non omittes, quia cor contritum & humiliatum Deus non despiciet.

In ipsa autem confessione vitanda prolixitas, & nimia diligentia in levioribus culpis recensendis: satius enim est intimè de iis dolere, & per devotam cordis ad Deum conversionem eas expiare, quam in iis ad instar historiæ sine proposito emendationis, sicut ut plurimum contingit, enarrandis immorari. An verò expediat quotidianas imperfectiones in confessione explicare, ut status pœnitentis notior sit Confessario, non est una Magistrorum spiritualium sententia; tutior tamen & communior est, oportere eas extra sacramentum manifestare. Cavendus item multorum error, qui se prolixè de iis accusant, quæ peccata non sunt, ut de pravis habitibus & passionibus, & de circumstantiis impertinentibus; quod sint superbi, iracundi, & proni ad malum; quod Deum non amaverint ex tota cordis intentione, & alia ejusdem generis multa, de quibus & aliis ad confessionem pertinentibus suadeo ut omninò legatur tractatus S. Bonaventuræ de modo confitendi, & puritate conscientiæ. Confessioni autem duplex præparatio præmittenda, remota & proxima. Remota in hoc consistit, ut per vigilem cordis custodiam, profundam tui cognitionem, & exactam discussionem,

eam comparare studeas conscientiae teneritudinem & puritatem, quae commissos defectus statim sentiat, & fideliter memoriae suggerat. Deinde assuesces actum contritionis frequentare, & quotidianum examen sic instituere, ac si statim confiteri deberes. Proxima aliquot actus complectitur: nam primò gratiam efficacem petere debes omnia peccata agnoscendi, detestandi, & emendandi: tum in memoriam revocanda quaecunque ab ultima confessione commissa sunt: Demum de singulis actum doloris elicies cum firmo constantique proposito ab his deinceps abstinendi, & satisfaciendi. Quod si peccata leviora sint, quia omnia corrigere propter humanam fragilitatem difficile est, propones saltem & conaberis, quoties ad confessionem accedis, aliquod ex his deponere, in quod frequentius labi soles.

§. III. *Modus confitendi.*

QUandoquidem hujus sacramenti pars essentialis, eaque praecipua, est dolor & contritio ob admissa facinora, huic maximè insistes, praemissa brevi consideratione alicujus motivi ejusdem contritionis, qualia sunt 1. Gravitas peccatorum, quibus offenditur Deus, cujus bonitas infinita nec levissimè quidem laedenda foret, etiam ob salutē totius mundi. 2. Atrocissima damna, quae tam in ista quam in altera vita ex peccato oriuntur. 3. Inscrutabilitas judiciorum Dei saepe ingratos deserentis, tepidos evoementis. 4. Brevitas & incertitudo temporis gratiae, quo potest offensa Dei expiari. 5. Memoria aeternitatis, ejusque interminabilis durationis. 6. Inaestimabilis dignatio Dei, qui tanta passus est, ut te à peccatis liberaret. 7. Magnitudo beneficiorum tibi à Domino collatorum, pro quibus turpissimum est non te gratum benè vivendo exhibere. 8. Sublimitas aeterni praemii, & facilitas mediorum ad illud acquirendum. 9. Infinita amabilitas Dei infinito obsequio propter se dignissimi, quia ipse est summum bonum, qui te amore incomprehensibili prosequitur.

Hęc motiva si attentè consideraveris, facilè poteris summam in te contritionem excitare. Sic autem dispositus ad pedes Confessarii accedes, quasi ad lavacrum sanguinis Jesu Christi, in quo te ab omnibus inquinamentis tuis dealbandum fore confides. Duos ibi sacerdotes adesse putabis, visibilem unum, alterum invisibilem, qui penetralia cordis intuetur. Idèd humillimè quasi filius prodigus respiscens benedictionem petes, & gratiam benè confitendi, præmissaque generali confessione actum contritionis renovabis. Tum magna interiori & exteriori reverentia, quanta Judici solet à reo exhiberi, peccata tua sacerdoti, qui Christum Judicem repræsental, confiteberis nudè, sincerè, humiliter, non ex habitu & consuetudine, plorans coram Deo flagitia tua cum rubore & confusione. Dum verò sacerdos profert verba Absolutionis, iterū actū contritionis elicies, teque à Christo ceu filium prodigum osculo excipi, nova stola ornati, amplexu constringi putabis, additis ab eodem illis verbis, *Remissa sunt tibi peccata tua, jam amplius noli peccare.* Quare gratias ei ages dicens cum Propheta: *Nunc cœpi,* & incipies ab illa hora vitam sanctius instituere.

Post confessionem id quod impositum tibi fuerit pro satisfactione statim persolves, Deoque offeres in unione passionis Christi & satisfactionum omnium Sanctorum. Deinde examinabis an vera fuerit contritio elicita, an intima cordis penetraverit, an diligentem discussionem præmiseris, an culparum gravitatem agnoscas, an aliquid prætermiseris, an tibi ex ignavia ignoscas, an teipsum arguas, & ad serid pœnitendum impellas.

§. IV. *Oratio ante confessionem, & actus contritionis.*

AD te, Piissime Jesu, refugium meum & consolatio mea; ad te mœrens & tristis venio, recogitans tibi annos meos & delicta mea in amaritudine animæ meæ. Ad te verba doloris effando, misericordiam tuam implorans, ut facias opus tuum, quod est misereri & parce-

re, tollens peccata mea, quæ sunt maxima miseria mea. Ne despicias voces & singultus ovis perditæ & filii prodigi ad tuam pietatem redeuntis de regione longinqua, non enim lætaris in perditione morientium, qui ut ego non morerer, mortem subire dignatus es. Vermis terræ retribuisti tibi mala pro bonis: & heu quot mala & quam gravia peccata pro tantis & tam eximiiis bonis! Et tamen loqueris ad sponsam tuam prævariatricem animam meam, postquam fornicata est cum amatoribus multis, ut revertatur ad te & suscipies eam, quia misericordia tua super omnia opera tua; & major est bonitas tua, quam iniquitas mea. Surgo igitur & venio ad te corde contrito & humiliato: venio ut laver, ô fons æternæ vitæ, ad quem sitio sicut cervus ad fontes aquarum: venio ut illuminer, ô lux mea, & amem te, & confitear adversum me injustitiam meam. Emitte lucem tuam & veritatem tuam, & illumina mentem meam, ut omnia mala mea quæ commisi, & bona quæ omisi distinctè cognoscam, & integrè confitear; nec me permittas computrescere in sordibus meis, tu qui omnium misereris, & nihil odisti eorum quæ fecisti. Fac me assueta mala relinquere, & tibi placitis operibus occupari, ut ubi abundavit dilectum, tua gratia superabundet: & sicut fuit sensus meus ut errarem à te, decies tantum iterum conversus requiram te. Doleo benignissime Jesu, de omnibus & singulis peccatis meis, eaque detestor super omnia mala, non solum arido & imperfecto corde meo, sed corde etiam & affectu omnium verè pœnitentium, ex gratuito tui amore, quia Deus es infinito amore dignissimus: firmiterque propono quælibet potius subire mala, quam iterum peccato consentire. Exactissimè item confiteri volo, tibi quæ & proximo integrè satisfacere, atque omnes peccandi occasiones deinceps evitare. Quicquid verò mihi deest, suppleat mors tua, sanguis tuus, & superabundantia merita tua, quibus fretus veniam obtinere spero, & gratiam mores meos corrigendi, & in bono usque ad finem perseverandi. Et

nunc, Domine, qui dedisti mihi cognoscere flagitia mea, perfice contritionem meam, & perduc ad finem satisfactionem meam, Ure me igne amoris tui, & separa à me quicquid displicet majestati tuæ. Purifica omne quod tibi placet in me, ut in te vivam non in me, & in te moriar ac propter te, salvator meus, Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

S. V. Oratio post Confessionem.

GRatias ago tibi Domine Pater & dux vitæ meæ, quia non secundum peccata mea fecisti mihi, sed superexaltasti misericordiam judicio, & projecisti in profundum maris omnia delicta mea. Atque utinam possem tantam in me contritionem excitare, quantam habuerunt pro peccatis suis sanctus Propheta David vir secundum cor tuum, S. Petrus Princeps Apostolorum, ac reliqui pœnitentes: quam libenter totus in lacrymas diffliorem, donec lavarentur iniquitates meæ, & ostenderes mihi placatum vultum tuum! Sed facta est anima mea sicut terra sine aqua tibi, & aruit sicut testa virtus mea: cumque omni virtute destitutus sim, hoc solum habeo residui, ut oculos meos extollam ad Redemptorem meum, ejusque lacrymas offeram tibi, quas ille pro me uberrimè effudit, ut iis placatus aperias mihi januas misericordiæ tuæ, & suscipias me servum fugitivum venientem ad te, & ab inimicis fugientem. Respice in me & miserere mei, Domine patiens & misericors, loquere ad petram cordis mei, & percutite virga virtutis tuæ, ut fluant aquæ compunctionis, aquæ salutare, quibus sanabitur, & dealbabitur anima mea. Confirma hoc quod operatus es in me, tibi que grata & accepta sit confessio mea, atque omnem ejus defectum suppleat pietas & misericordia tua. Misericordiam tuam imploro, & veniam postulo cum inviolabili proposito deinceps non peccandi, & studio virtutum sedulo incumbendi, te mihi vires subministrante, qui non deseris sperantes in te. Ne patiaris me diutius va-

gari post vanitatem vitæ hujus, transeunt enim dies & dies, anni & anni, & ecce nihil proficio. Convertere ergo & deprecabilis esto super me indignissimum servum tuum, & noli sic attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum: nam si ego commisi unde me damnare potes, tu non amisisti unde me salves, & recipias in gratiam tuam, Deus meus adjutor meus, Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

§. VI. *Directio Intentionis ante Missam.*

Deus cæli & terræ infinitè amabilis, & omnium bonorum fons indeficiens, ego N. omnium ^{notarum} miserimus peccator, & Ecclesiæ tuæ minister indignissimus, ante thronum gloriæ tuæ humi provolutus, quam maximo possum amoris, reverentiæ, & devotionis affectu, volo & intendo hodie sacrosanctum Missæ sacrificium altissimæ Majestati tuæ, cui soli debetur, juxta ritum S. Romanæ Ecclesiæ offerre, & ex nunc offero, unum cum omnibus sacrificiis tibi placitis quotquot à principio mundi oblata sunt, & usque ad finem offerentur: simulque pretium sanguinis & cunctos labores ac cruciatus Redemptoris nostri; omnia merita sanctissimæ & immaculatæ Genitricis ejus; omnium Sanctorum virtutes, totiusque militantis Ecclesiæ laudes & preces. In unione illius admirabilis sacrificii quod idem Unigenitus tuus in ultima cæna instituit, & in cruce consummavit factus sacerdos suæ victimæ, & victima sui sacerdotii: affectu ac nomine ejusdem, totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ, & omnium mecum quocumque modo offerentium: ex puro tui amore ac desiderio tui beneplaciti semper & in omnibus perficiendi. Ad tuam maximam laudem, & cultum, & gloriam: in protestationem supremæ tuæ excellentiæ, domini tui in omnes creaturas, & nostræ subjectionis & dependentiæ à te: in cultum patriæ tibi soli debitum, simul cum adorationibus tibi gratissimis ejusdem Christi filii tui, B. Virginis, omniumque Angelorum & Sanctorum. In me-

moriam vitæ, passionis, & mortis præfati Domini nostri, & in obedientiam ejusdem mandati, quo præcepit ut idem in ejus commemorationem faceremus. Ad honorem & augmentum gloriæ Deiparæ Virginis, omniumque Angelorum & Sanctorum, eorum præsertim quorum hodie festivitas celebratur. In gratiarum actionem pro universis beneficiis tuis, quæ mihi indignissimo peccatori, cunctisque hominibus, & omni creaturæ conferre dignatus es. In propitiationem & satisfactionem pro peccatis totius mundi, & pro meis specialiter, de quibus doleo, quæque detestor & abominor super omne detestabile, quia tibi maximopere displicent, cum firmo proposito emendationis. Et quia hoc sacrificium vim imperatoriam infinitam habet, offero illud pro meis, & omnium viventium, ac defunctorum necessitatibus: & primò quidem fructum quem possum & debeo, illi principaliter applico pro quo celebrare intendo, & si fortè contingat eum non indigere, vel non esse capacem, opto & volo hunc fructum ad N. derivari: cum applicatione Indulgentiarum mihi vel tali defuncto. Secundariò autem sine ejus præjudicio, pro quo offerre primariò teneor vel intendo, offero pro omnibus mihi peculiariter commendatis, pro N. & N. pro tali gratia obtinenda, & pro cunctis viventibus atque defunctis, pro quibus me indignum famulum tuum legatione apud te fungi voluisti, ut defunctis requiem indulgeas, vivisque gratiam concedas tibi serviendi, & in amore tuo usque in finem perseverandi. Amen.

§. VII. *Deprecatio pro omnium necessitatibus.*

Memento Domine per viscera misericordiæ tuæ, per merita Filii tui, quem pronobis oblatum nunc denuò offero, per merita B. Virginis & omnium Sanctorum; memento Ecclesiæ tuæ, sponsæ tuæ, auge in ea puritatem fidei & munditiem sanctitatis, & labore virorum Apostolicorum dilata eam toto orbe terrarum. Conserva eam quietam & tranquillam, & portæ inferi non prævaleant

adversus eam. Hostium ejus elide superbiam, & gentes à fide alienas veritatis tuæ splendore collultra, ne pereant tot imagines tuæ, pro quibus pretiosus Filii tui sanguis effusus est. Da Summo Pontifici nostro N. cor. docile, da Spiritus sancti abundantiam, ut populo sibi commissio verbo & exemplo præluceat. Intende oculos pietatis tuæ in universos Ecclesiæ Præfules & Pastores, & fac eos super gregem sibi commissum fideliter excubare. Adesto Parochis & Presbyteris, & omni clero, ut nulli præbeant scandali occasionem, diligant puritatem, & ea sequantur quæ pacis sunt. Esto propitius omnibus Religiosis, quos separasti tibi in hæreditatem de universis populis terræ: da illis continuum in virtute profectum, votorumque ac regularum exactissimam observantiam. Da huic domui bonorum temporalium sufficientiam, & spiritum excita in Prælati nostris, & in cunctis fervorem accende. Suscita in Ecclesia tua strenuos operarios, qui eam verbo fideliter pascant, & exemplo confirmant. Da eis rectam mentis intentionem, zeli sinceritatem, contemptum sui, animi robur, virtutis constantiam. Effunde miserationes tuas, Domine Princeps Regum terræ, in omnes Reges & Catholicos Principes, eisque tribue in obedientia fidei & Ecclesiæ, perseverantem famulatum, subditorum curam, justitiæ zelum, mutuan pacem, & observantiam mandatorum tuorum. Tuum etiam auxilium cunctis Magistratibus præbe, ut pacata gubernatione subjectos regant, te in omnibus judiciis suis timeant, tibi que jugiter placere contendant. Da omni statui Ecclesiæ abundantiam gratiæ tuæ, ut unusquisque in ea vocatione, in qua vocatus est, tibi dignè & laudabiliter famuletur. Da Virginibus castitatem, Deo dicatis continentiam, conjugatis sanctimoniam, pœnitentibus indulgentiam, viduis & orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, navigantibus portum, justis perseverantiam, bonis ut meliores fiant, tepidis ut ferveant, malis & peccatoribus, qualem me dolens esse confiteor, ut conver-

tantur. Conserva cælum in salubritate, terram in fertilitate, fructus in maturitate, mundum in providentia omni ex parte sufficienti. Respice omnes ægrotos, afflictos, tentatos, agonizantes, & in aliquo periculo vel necessitate constitutos, & da illis auxiliũ, remedium & consolationem, prout expedit ad gloriam tuam & illorum salutem. Supplex item oro te, benignissime Deus, pro omnibus inimicis meis, quos intimè diligo: pro iis qui me offenderunt, vel quos ego offendi aut scandalisavi, ut eis in omnibus benefacias, & pectora eorum sancto igne tuæ charitatis succendas. Misere omnium pro quibus orare debeo, vel qui se commendaverunt indignis orationibus meis, omnium præcipuè consanguineorum, affinium, amicorum, & benefactorum meorum N. & N. Exaudi preces & vota ipsorum, & subveni eorundem ad te clamantium necessitatibus. Oro te quoque pro tali re & negotio N. & N. ut felicem exitum sortiatur, si salutem nostræ profuturum esse cognoscis. Memento etiam Domine Rex æternæ, cui omnia vivunt, animarum omnium fidelium defunctorum, præsertim N. & N. super quas invocatum est nomen tuum. Extingue earum ardorem optato rore misericordiæ tuæ, & citò purgatas in conspectu tuo admittite. Pro me ipso tandem infelicissimo peccatore clementiam tuam humillimè imploro, ut per virtutem hujus sacrificii universa peccata mea dimittas mihi, quæ multiplicata sunt super numerum arenæ maris. Audi sanguinem Filii tui altius clamantem quam sanguis Abel, & in virtute hujus oblationis misere servi tui secundum magnam misericordiam tuam. Dirige me in via tua, & doce me facere voluntatem tuam. Auge in me fidem, spem, charitatem, & reliquas virtutes statui meo necessarias. Da terrena despiciere, & amare cælestia. Posside me jugiter secundum beneplacitum tuum, ut te in omnibus & ubique inveniam, donec per felicem mortem ad te merear pervenire. Amen.

§. VIII. *Specialis oblatio sacrificii quatenus est
Latreuticum.*

SAncta Trinitas unus Deus, rerum omnium principium & finis, cujus potentia, sapientia, bonitas, & magnitudo incomprehensibilis est, toto corde & corpore prostratus adoro te; tibi que hodie sacrificium offerre intendo corporis & sanguinis Domini mei Jesu Christi, purè propter te, ad majorem tui gloriam, in protestationem supremi dominii tui in omnes creaturas, & nostræ subjectionis ac omnimodæ dependentiæ à te: in recognitionem infinitæ tuæ perfectionis, beatitudinis, & gloriæ, omniumque operum tuorum, quæ sum noperè gaudeo à nulla creatura dignè posse æstimari, nisi à te Pater omnipotens, æterne Deus, & ab Unigenito tuo Salvatore nostro, qui tecum, & cum Spiritu sancto unus est Deus, unus est Dominus: quem ideò tibi in sacrificii um laudis offero tua infinita majestate dignissimum, in cultum patriæ tibi soli debitum, cum omnibus obsequiis, laudibus & adorationibus, quibus te olim glorificavit in terris: una cum meritis, laudibus, & adorationibus beatissimæ Virginis Mariæ, omniumque Angelorum, & Sanctorum. Quis enim ego sum vermiculus terræ, & opprobrium hominum, ut audeam faciem meam levare ad te, & aspicere altitudinem cœli? Christi igitur Filii tui, & omnium electorum meritis onustus accedo ad te, eorumque nomine & affectu abjicio me corpore & spiritu ante thronum Divinitatis tuæ, ut intelligat universus orbis me esse opus manuum tuarum, & tanquam nihilum ante te. O quam gratum & jucundum mihi foret per omnes undique regiones omnes homines videre in genua provolutos te adorare: Sed quia plerique te non cognoscunt, vel cognitum non venerantur, pro his quoque te adoro, teque humillimè deprecor, ut hanc oblationem Filii tui suscipere digneris in supplementum peccatorum & blasphemiarum, quibus perditæ mortales te offendunt sive in terra, sive in inferno. Tibi gloria in sæcula. Amen.

§. IX. *Oblatio sacrificii quatenus est Eucharisticum.*

Gratias ago tibi Domine Deus omnium bonorum
 fons & origo, pro maximis & innumerabilibus be-
 neficiis tuis, pro quibus omnibus & singulis infinita tibi
 & interminabilis gratiarum actio singulis momentis tem-
 poris & æternitatis deberetur; sed quia minor sum sine
 ulla comparatione minimo beneficiorum tuorum, nec ul-
 la creatura reperiri potest, quæ tuæ inexhaustæ bonitati
 dignas valeat referre gratias: Unigenitum Filium tuum
 tibi unicè dilectum divinæ majestati tuæ in sacrificium eu-
 charisticum humillimè offero, una cum omnibus obsequiis,
 laudibus, & gratiarum actionibus ipsius ac beatissimæ
 Matris ejus, omniumque Sanctorum & electorum tuo-
 rum. Specialiter autem gratias tibi hoc sacrificio persol-
 vere intendo ex totis præcordiis meis propter magnam
 gloriam tuam, proque omni gaudio quod tu teipso beatus
 intra te percipis perenni & interminabili fruitione ex æ-
 ternageneratione Filii tui; & à te atque ab eo processio-
 ne Spiritus sancti, & ex perfectionibus tuis, quarum non
 est numerus, & quas nemo comprehendere potest. Pro
 omnibus item misericordiis & mirabilibus tuis, quæ per
 Filium tuum extra te operatus es, & semper operaberis.
 Pro ejusdem Incarnatione, & pro inexhaustis sapientiæ,
 scientiæ, meritorum, & gloriæ thesauris, quos in sanctis-
 sima ejus Humanitate abscondisti: proque illa singulari
 pietate, qua eum mihi in Patrem, ac Doctorem; in Ducem
 ac Redemptorem concessisti; & pro omni fructu vitæ,
 passionis & mortis ejus. Pro immensis gratiarum opibus,
 quas beatissimæ ejusdem Genitrici Virgini Mariæ contu-
 listi, quam mihi quoque in parentem, advocatam, &
 protectricem largiri dignatus es: pro ejus electione, im-
 maculata conceptione, admirabili maternitate, gloriosa
 in cælum assumptione, omnique gratia, & gloria, qua
 illam in terra & in cælo honorificasti: & pro omnibus
 beneficiis, quæ ipsa intercedente toti terrarum orbi, ejus-

que devotis clientibus contulisti & conferes in perpetuum. Pro innumerabilibus Angelorum exercitibus, quorum numerum tu solus nosti, qui eos creasti prærogativis singularibus exornatos ad tui gloriam & nostrum subsidium. Pro eximiis donis quibus Sanctos & electos tuos cumulasti, illos præsertim quos hodie S. Ecclesia veneratur, quorum meritis & doctrina ipsam Ecclesiam edificasti, hæreses & schismata contrivisti, & omnes fideles illuminasti. Pro maximo gratiarum munere, quibus eos reple, quos ad apicem perfectionis efficaciter trahis, & ad dulcissimam familiaritatem tuam admittis. Pro inexplicabili patientia, qua peccatores toleras, ad te invitas, & auxilia illis necessaria suppeditas ut convertantur. Pro singulis beneficiis, quæ omnibus viatoribus, amicis & inimicis meis, fidelibus & infidelibus, cunctisque creaturis sensibilibus & insensibilibus contulisti. Pro gratiis gratis datis ad Ecclesiæ utilitatem, quas licet non omnes singulis dederis, dedisti tamen ut sint in omnibus, ut quod singuli in se non habent, in aliis habeant; spiritus enim tuus dividit singulis prout vult. Pro infinito amore, quo me prosequutus es eligens me ante mundi constitutionem, ut sim sanctus & immaculatus in conspectu tuo: quodque tempore præfinito ex abyssu nihili eduxeris me, & nasci feceris in Ecclesia tua, extra quam non est salus. Quod me dono tuæ gratiæ per baptisma ditaveris, & animam meam præclarissimis virtutum habitibus exornaveris: quod perpetuo astitisti mihi conservans me, & præservans à multis periculis & adversitatibus admirabili tua providentia: quod Angelum ad mei custodiam deputaveris, qui perpetuus cogitationum, & operationum mearum inspector est, dirigens me occultis inspirationibus ad salutem. Pro maxima misericordia, qua me redemptum pretioso sanguine Filii tui è seculo nequam eripuisti, & cum in peccatis jacerem excitasti illustratione tua, & vocasti in admirabile lumen tuum in locum sanctificationis, dissimulans peccata mea propter pœnitentiam. Pro sublimis-

sima sacerdotii dignitate, ad quam me profus immeren-
 tem evexisti : & pro multis præclarissimis donis naturæ
 & gratiæ, quæ mihi singulariter contulisti. Quod mihi
 tot media ad salutem, totque virtutis instrumenta suppe-
 ditaveris, quod toties me custodieris ne peccarem, occa-
 siones subtrahens, & pravos sanans affectiones : quod
 cum aliquando me tentari permisisti, vim tamen & forti-
 tudinem resistendi misericorditer tribuere dignatus sis
 præveniens me in miserationibus tuis. Quod victum &
 vestitum, & alia necessaria ad decentiam status mihi co-
 piosè præbueris : quodque omnia propter me regere &
 conservare non desinas. Quod ut validius me traheres ad
 te aliquot mihi corporales ægritudines, angustias animi,
 & adversitates immisisti, ac mirabili vicissitudine conso-
 lationum & desolationum erudiens me, ne in prosperis
 extollar, aut in adversis deficiam. Quod per viam man-
 datorum tuorum deduxeris me, dans scire, velle, & ope-
 rari quod bonum est ; ut per bona opera certam faciens,
 te adjuvante, vocationem meam, præparata electis tuis
 gloria perfruar in æternum. Hæc & alia multa fecisti mi-
 hi Domine Deus meus, vita & dulcedo animæ meæ, de
 quibus optabile mihi foret semper loqui, semper cogita-
 re, semper tibi gratias agere : sed imperfectum meum vi-
 derunt oculi tui. Quis enim ego sum filius iræ, & abyf-
 sus tenebrosa, ut tantis beneficiis par esse possim ? Cali-
 cem igitur salutaris accipiam, & hoc tibi sacrificium pro
 me & omnibus immolabo, ut de perceptis hac dignissima
 victima gratias exhibentes beneficia potiora sumamus.
 Amen.

§. X. *Ob'atio sacrificii quatenus est propitiatorium.*

Procido coram te, Domine, cum tremore & rubore
 gravissima onustus flagitiorum meorum sarcina : nec
 mea solum, sed & totius populi peccata coram te porto,
 quia me pro omnibus legatione fungi jussisti, ut quod illi
 pro se non possunt, ipse tanquam mediator merear im-

petrare. Sed qua fiducia pro culpis alienis intercessor veniam servus nequissimus innumerabilium scelerum reus, qui pro tot beneficiis à te susceptis gravissimas tibi injurias offensas retribui, bonitatem tuam contemnens, & justitiam vilipendens? Iniquitates meæ diviserunt inter me & te, & peccata mea absconderunt faciem tuam ne exaudires. Verumtamen ecce revertor ad te dolens & mœrens quod offenderim te: & quia nullum extat pretium, quo infinitæ bonitati tuæ offensæ condignè satisfacere valeamus, nisi pretium Sanguinis dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi, ipsum tibi offero hostiam placationis sufficientissimam pro meis ac totius mundi peccatis, ut mihi & N. N. atque omnibus peccatoribus veram contritionem concedas, meque & illos à reatu pœnarum misericorditer absolvas, per acerbissimam passionem & mortem ejusdem Filii tui, quem semel in cruce oblatum nunc denuo offero. Ibi enim invenio meritorum ejus mare magnum & spatiosum, quo demergantur omnia peccata nostra: ibi infinitum satisfactionū thesaurum, quo omnia debita nostra remissione obtenta expungantur. Esto itaque placabilis super multitudinem iniquitatum nostrarum, & audi Sanguinem Filii tui clamantem ad te non vindictam, sed veniam & misericordiam. Attende Domine, & ignosce dolentibus & pœnitentibus. Da gratiam emendationis, & in bono perseverantiam, & cantabimus laudes tuas in sæcula sæculorum Amen.

§. XI. *Oblatio sacrificii quatenus est impetratorium.*

Quia ineffabili tua pietate & misericordia me indignissimum famulum tuum legatione fungi apud te voluisti pro omnibus hominibus vivis & defunctis; offero tibi clementissime Pater, hoc tremendum sacrificium, quod vim impetratoriam infinitam habet, pro singulorum necessitatibus & indigentis, ut per passionem & mortem Jesu Christi Salvatoris nostri eorum voces & singultus misericorditer audire, & partem aliquam auxilii tui singulis largiri

largiri digneris. Attende itaque & exaudi pro singulis deprecantem, nec avertas faciem tuam à me propter innumerabilia peccata mea; non enim in justificationibus meis, sed in persona Ecclesiæ tuæ, & tibi unicè dilecti Filii tui ad te loqui præsumo. Miserere omnium quos fecisti, Domine, & reple eos scientia ac fide tua, ut lauderis cum hæreditate tua. Da omnibus fidem vivam, & ardentissimum in te amorem, & ne claudas ora canentium te. Effunde misericordiam tuam in gentes quæ te non noverunt, Turcas, Mauros, Idololatrias, Judæos, Hæreticos, Schismaticos, obscura nocte infidelitatis sepultos; vindica eos ab erroribus, & illumina corda illorum, ut te cognoscant, & Jesum Christum quem misisti. Dissipa consilia impiorum, ne quicquam officiant regno tuo, & propagationi gloriæ tuæ; & libera fideles tuos de manibus filiorum alienorum. Sanctifica Ecclesiam tuam, quam plantavit dextera tua: aufer ab ea omnia scandala, dissensiones & schismata; ut tandem aliquando fiat unum ovile & unus Pastor. Da Summo Pontifici nostro, cunctisque Prælati ut oves sibi commissas fideliter pascant fructu orationis, exemplo bonæ conversationis, verbo prædicationis, subsidio charitatis. Sit perpetua in illis oneris sibi impositi consideratio, & sacerdotio fungantur sine reprehensione. Reforma omnes Ecclesiasticos ordines, ut & ipsi luceant coram hominibus, sitque in eis virtutum decus, splendor sanctitatis. Reduc omnes Religiones ad fervorem & perfectionem, in qua fuerunt institutæ, da superioribus zelum disciplinæ, subditis obedientiam, ut professione sua omnes digni inveniantur. Da Prædicatoribus vocem virtutis, ut è cæno peccatorum quam plurimos educant, & ad timorem & amorem tuum perducant. Illumina sapientia tua omnes Reges, & Principes, cunctosque Magistratus ut subditis sibi populis justitiam fideliter administrent, pacem diligant, Ecclesiam venerentur, mandata tua custodiant, & de hostibus sanctæ fidei te protegente triumphant. Defende fideles tuos à fame, peste,

C. Bona Opusc. Spirit.

P p

& bello, à persecutionibus & calumniis, à cunctis periculis & adversitatibus, ab omni necessitate corporali & spiritali, ab omni angustia & calamitate: & illos adjuva quos affligi & tribulari permisisti, ut omnes sibi misericordiam tuam sentiant adfuisse. Ne finas eos labi, qui in periculo & occasione peccandi versantur: eosque conserva quos gratiæ tuæ pretiosissimo munere locupletasti. Adesto agonizantibus, ut vera contritione purgati & amore tuo succensi diaboli insidias evadant, & à damnatione perpetua liberentur. Memento tot miserabilium peccatorum, qui in foveam peccati mortalis infeliciter lapsi sine ope tua inde emergere non possunt, & da illis auxilium efficax, ut surgant & resipiscant. Omnibus item inimicis nostris charitatem & dulcedinem tuam benignus infunde; & libera nos à malorum insidiis. Da illis quos ego offendi aut scandalizavi veniam peccatorum & veram emendationem. Omnes autem amicos & benefactores, consanguineos & affines nostros illustra gratia tua, succende amore tuo, ut te solum quærant, te solum diligant, omnique tempore opera illorum plena inveniantur in oculis tuis. Da huic Congregationi, ad quam me vocare dignatus es, bona spiritalia & temporalia, nosque & illa administra & dirige, ut cultus tuus & animarum salus hic semper vigeat, crescat, & perseveret. Custodi omnes mihi commissos & commendatos, & pro quibus orare debeo, præcipuè verò N. & N. rege, & salva eos juxta beneplacitum tuum, ut nemo ex illis pereat. Succurre omnibus, pro quibus me orare tu vis, & ego nescio: protege servos tuos omnes, qui te maximè diligunt, quamvis eorum numerum & nomina ignorem: justis autem, tepidis & imperfectis auge fidem, spem, charitatem, auge fervorem, ut ad culmen perfectionis citò perveniant. Respice benignis oculis animas in Purgatorio detentas, illas præsertim quæ suffragiis nostris magis indigent, & da illis requiem sempiternam. Mei deniquè memento omnium miserissimi & indignissimi, qui gratiæ tuæ auxilio tanto majori præ

cæteris egeo, quanto infirmior sum & impotentior. Extingue in me omnia terrena desideria, & ignem tui amoris accende. Dirige me in veritate tua, & da finalem perseverantiam, Per Christum Filium tuum, cui tecum & cum Spiritu sancto est laus & honor in sæcula sæculorum. Amen.

§. XII. *Actus diversarum virtutum ante Missam.*

F I D E I.

Quis mihi det, suavissime Jesu, ut sub candido specierum sacramentalium velamine vultum tuum intueri possim, in quem desiderant Angeli prospicere? Quis mihi det ut pateant mihi fontes saluberrimi quinque vulnerum tuorum, quæ oculis fidei in tuo corpore cerno, fontes aquarum viventium in ablutionem peccatricis animæ meæ? O venæ salientes in vitam æternam, effundite super me aquam gratiæ, quæ sitim meam satiet, ut gaudio repletus, & fide viva imbutus exclamem cum Thoma Apostolo, *Deus meus & Dominus meus*. Credo enim firmissima fide te in augustissimo sacramento corporis & sanguinis tui verè præsentem esse Deum meum, & Dominum meum; & pro hac assertionem millies mori paratus sum. Credo inquam quod in hoc sacramento corpus tuum gloriosissimum verè adest, sole splendidius, electum ex millibus, cum ea integritate, pulcritudine, majestate, qua in cælo existit, & qua nulla major concipi potest. Ibidem est sanguis olim pro nostra omniumque salute effusus. Ibi est anima omni gratia & sapientia plena, in qua sunt omnes thesauri virtutum & scientiæ Dei. Ibi denique latet Divinitas tua, Verbum scilicet omnipotens, per quod Pater dicit omnia: & quia tu in Patre, & Pater in te est, adest etiam Pater te Verbum suum generans; adest & Spiritus sanctus utriusque nexus & amor. Hoc est compendium omnium mirabilium tuorum, hoc summum prodigium omnium creaturarum mentium captum excedens

hæc veritas infallibilis, quam te largiente per gladios & ignes profitebor.

S P E I.

IN te solo spem meam colloco, dulcissime Jesu, quia tu salus & virtus mea, tu refugium & firmamentum meum, tu fons omnium bonorum. Quomodo enim aude- rem hoc tremendum sacrificium Deo Patri offerre, teque in eo suscipere, nisi fiduciam tu mihi præberes, qui me tuo sanguine redemisti? De tua igitur benignitate confi- sus accedo ad te, ut ovis morbida ad Pastorem, ut infir- mus ad Medicum, ut reus morti obnoxius ad Advocatum; ut tu me foveas, protegas, corroboret & sanes. Abyssus nihili mei abyssum invocat bonitatis tuæ, nam licet pec- cata mea plurima & gravissima sint, ea tamen nihil sunt, quamvis plura & graviora forent, si cum misericordia tua, & pretio sanguinis tui conferantur. In ipso reposta est to- ta fiducia mea, & gaudeo quod nihil in me sit, in quo possim confidere. Miserere mei, & salva me, qui nun- quam deseris sperantes in te.

C H A R I T A T I S.

OQuanta vis amoris cor tuum succendit, Amantissime Jesu, cum transiturus de hoc mundo ad Patrem mensam parasti nobis habentem omne delectamentum, & omnem saporem suavitatis! Grande quidem fuit & admi- rabile opus amoris tui, quod naturam nostram assumere dignatus sis; sed longè præstantius & mirabilius est, quod corpus tuum in cibum, & sanguinem in potum reliqueris: in illo siquidem nostram suscepisti humanitatem, in hoc tuam largiris Divinitatem. Sic totum thesaurum gratiæ tuæ in nos effudisti, ut immensa hac dilectione præventi amoris vicem tibi rependere totis viribus satagamus. Amo itaque te unicum meum solatium in hoc exilio, unica spes languentis animæ, unica mea felicitas, & summum bonum quo in terris frui licet. Amo te toto corde, tota mente,

fota virtute : atque utinam omni momento te ferventius semper amarem ! Hoc est ardens desiderium meum , huc feruntur gemitus mei , & suspiria cordis mei . Ad te enim trahis omnes vires animæ meæ , dum te ipsum transfundis in me : dum quantum fieri potest me similem tui facis : dum esurientem animam meam non cibo aliquo terreno , sed pretioso corpore & sanguine tuo nutris , satias , & faginas . Pro hac tua ineffabili largitate amo te , Deus meus , & ut nunquam cessem amare te , amorem meum teipso inflamma , qui esca & pabulum amoris es . O ignis jugiter ardens , & nunquam deficiens , ure renes meos & cor meum , ut ardeant amore tui . Ignem venisti mittere in terram , accende illum & eventila , ut semper crescat . Te enim amabo , si amandi vires præbueris , & eo amplius amabo , quo uberiores amandi gratiam infuderis : nunquam tamen te amabo , ut dignus es .

DESIDERII.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum , ita desiderat anima mea ad te , Salvator meus Domine Jesu : desiderat , inquam , anima mea accedere ad te , teque offerre Deo Patri , ac de fontibus salvationis tuæ vinum lætificans in gaudio haurire . Sitio enim Domine , lassatus in via iniquitatis , sitio te Deum meum venam aquarum viventium , sitio sanguinem tuum , quem mihi in potum mirabiliter tribuisti . Ad te venio , & clamo post te liberator meus , esuriens & sitiens : miserere mei fili David , & da mihi panem tuum , da vinum quod miscuisti , ut refocilletur anima mea . Atque utinam possem omnium Sanctorum affectus & inflammata desideria habere , teque semper sitire fontem vitæ , fontem sapientiæ , fontem æterni luminis , torrentem voluptatis . Utinam te semper esuriant cor meum panem Angelorum , refectionem animarum sanctarum , & dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ ! Renuit consolari anima mea , donec suscipiam te omne bonum meum , Domine Jesu , quem

solum ardentissimè concupisco cum omni affectu & devotione omnium electorum tuorum tecum epulantium in mensa tua, quorum divitias offero tibi in supplementum inopiæ meæ. Esto tu solus gaudium meum, tranquillitas mea, refectio mea & thesaurus meus, in quo mens mea quiescat. Nihil desiderem extra te, & omnia mihi vilescant præter te Deus meus dulcedo mea, & unicum centrum cordis mei.

GRATITVDINIS.

Quis sum ego bonitas infinita, ut me sacris altaribus astare volueris, tibi que offerre de donis tuis sanctum sacrificium hostiam immaculatam? Unde inveni hanc gratiam in oculis tuis ut ostenderes in me divitias misericordiæ tuæ? Venite & audite omnes Angeli & Sancti Dei, & narrabo vobis quanta fecit Dominus animæ meæ. Nam cum essem abjectus in domo mea, de pulvere erexit me, & constituit me cum Principibus populi sui ut comederem panem & biberem vinum in mensa sua omnibus diebus vitæ meæ. Quas ergo tibi gratias agam, clementissime Jesu, Salvator Mundi, aut quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuisti mihi? Verè enim de te sponso Ecclesiæ illud Canticorum intelligitur. *Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam.* Tu omnia quæ habes mihi largitus es, corpus, sanguinem, animam, & divinitatem tuam: & si ego tribuam tibi omnem substantiam domus meæ, corpus, animam, & libertatem cum omnibus quæ nunc habeo vel habere possum, hoc quasi nihilum reputabitur comparatione immensi, & inestimabilis doni tui. Tantum tibi debeo, quantum ipse vales, qui infinitus es: quare debitum meum omnem meam facultatem excedit. Audeo tamen rogare te, quia benignus, & misericors es, & tu nosti paupertatem meam, audeo rogare te, ne despicias munusculum quod tibi offero in simplicitate cordis mei dicens cum sponsa, *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Nam

sicut tu totum te mihi tradidisti in nutrimentum animæ meæ; ita ego me totum servituti tuæ consecro, & quicquid habeo, quicquid sum, quicquid possum tibi penitus trado, ut me totum tibi vendices, nec quicquam mei mihi patiaris superesse.

TIMORIS.

AD mensam convivii tui à te vocatus & invitatus, Domine Jesu, summum bonum meum & felicitas sempiterna, parere quidem vocanti vellem, teque amanter & devotè suscipere; sed contremisco valdè, cum meam intueor fœditatem, contremisco à voce Apostoli tui dicentis: Si quis manducaverit panem hunc & biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini. Mira enim res est, & portento simillima. Pascor cœlesti pane, quo saturari possunt infiniti mundi: potor præclarissimo vino, quo ardentissima Angelorum sitis extinguitur; & fame ac siti aresco: omne cœli gaudium intus fero, & terræ illecebris irretiri non desino, vanaque solatia à creaturis emendico: ad Deum excelsum, fontem omnium bonorum quotidie accedo, & sub specie panis & vini ipsum quotidie sumo; & non solum non rapior cum Paulo in tertium cælum, sed terræ totus adhæreo, omnique mea sollicitudo terræ famulatur & corpori, nulla cælo. Hæ sunt angustia, quæ me undique premunt, hæc consternatio mea magna nimis. Vereor enim ne quod in salutem constituisti, in judicium & condemnationem accipiam. Nunquid ergo fugiam à facie tua cum impio Cain, aut abscondam me cum Adamo, eo quod nudus sim, & audierim vocem tuam? Absit. Scio enim quia major est misericordia tua, quam miseria mea: major est clementia tua, quam iniquitas mea. Si fœdus, si infirmus, si nudus sum: tu me potes mundare, sanare, vestire. Ad te igitur cum timore, & tremore confugio, ut me vestias, sanes & purifices. Abstrahere cor meum à cæteris omnibus extra te, in quibus nihil est nisi vanitas & afflictio spiritus.

Sentiat mens mea dulcedinem præsentia: tuæ: gustet quam suavis es, ut amore tuo capta nihil quærat extra te, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

HVMILITATIS.

IMmente, tremende, potentissime, & incomprehensibilis Deus, quis es tu, & quis sum ego, ut digneris venire ad me, mecum epulari, & mansionem apud me facere? Heu quanta est dignatio tua, quanta miseria & ingratitude mea? Tu Rex regum & Dominus dominantium, qui respicis terram & facis eam tremere: tu fons sanctitatis, coram quo Angeli non sunt puri: tu Sol claritatis æternæ, qui lucem habitas inaccessibilem: ego verò animal immundum, omnium calamitatum ludibrio expositum, insanis perturbationum motibus agitatam: omni vanitati subjectum, vas contumeliae, filius iræ, & tenebrarum. Et quomodo potest lucis tuæ ad tenebras meas esse conventio? Quomodo præsumam ad te accedere vermiculus terræ, in quo nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat? Qua fiducia coram te apparebo, justissime Judex, ante cujus conspectum columnæ cæli contremiscunt? Longè enim recessi à te, qui tamen ubique es, & miserabilis anima mea, quam tibi in baptisate desponsaveras, fornicata est cum amatoribus multis, te repudians Creatorem & Redemptorem, ut fallacibus creaturis adhereret. Tu me segregasti ex utero matris meæ, & vocasti per gratiam tuam, ut lucerem coram hominibus doctrinae & vitæ splendore: ego verò in tenebris vixi, non sapiens quæ tua sunt, sed quæ super terram. Tu paraisti mihi mensam in dulcedine tua, & suspiravi ad ollas carniæ Aegypti. Tu potasti me sanguine tuo, & converti me ad poculum Babylonis. Verumtamen ego loquar ad te, cum sim pulvis & cinis. Respice servum tuum & suscipe me, quem tam amanter invitas ad te. Jam enim cognovi, quia sine te nihil sum, nihil possum: & extra te non est salus nec vita. Projice ergo post tergum tuum omnia peccata mea,

& amplectere me, quamvis indignissimum gratia, tua, ad te revertentem, juxta verbum Prophetæ tui dicentis: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despiciet.*

§. XIII. *Commemoratio Dominicæ Passionis ante Missam.*

Sæpè dictum est in hoc incruento sacrificio cruentum illud, quod semel in Cruce peractum est, non verbis sed re ipsa repræsentari: una si quidem & eadem est hostia, idem qui per sacerdotis ministerium offert, idem Christus qui immolatur. Sicut enim dicitur Agnus occisus ab origine mûdi, eo quod mortuus censeatur in figuris animalium, quæ in ipsius memoriam mactabantur: ita non immerito eundem vocare possumus Agnum, qui quotidie occiditur usque ad finem mundi, in hac nimirum suæ mortis repræsentatione, quæ duratura est, donec Mundus durabit. Ideo sancti Patres mortis Christi memoriam hoc sacrificium celebranti super omnia necessariam esse affirmant, dicente Apostolo, *Quotiescunque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* Hoc ipsum autem idem Salvator noster præcepit, cum instituto hoc sacramento ait, *Hoc facite in meam commemorationem.* Quæ verba Seraphicus Doctor sollicitè expendens libro de puritate conscientie cap. 9. existimat sacerdotem nullatenus debere Missæ sacrificium celebrare quin prius passionem & mortem Domini commemoret. *Id,* inquit, *quod pro meipso retineo, est verbum illius qui hoc sacramentum instituit, quem non creao illud frustra protulisse. Dixit enim, Hac quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis. Ex quo quidem verbo arguo mihi ipsi, quod quoties volo id agere quod ipse instituit, & modo prædicto reliquit, timeo nequaquam sine remorsu conscientie ac præjudicio anime ad illud posse accedere, nisi præmemorata ipsius instituentis charitate, ac ejus passione & morte, in cujus memoriam perpetuò recolendam illud Sacramentum*

debere confici & percipi ipse præclare asseruit & injunxit.
 Sacerdos itaque, cum ad sacrum faciendum se præparat, fasciculum sibi colligat ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini, & inter ubera sua collocet, cordisque medullis inferat; mente & affectu sedulo revolvens omnia tormenta, quæ ille pro salute nostra perpeffus est. Hæc frequenter in ore, hæc semper in corde habeat: & hæc sit ejus sublimior Philosophia, scire Christum, & hunc crucifixum. Cum verò ad altare accessurus est, sic oret ex toto corde.

O R A T I O.

MEmoria memor ero, Clementissime Pater, & tabescet in me anima mea: omniumque dolorum & passionum, atque acerbissimæ mortis Filii tui Domini mei Jesu Christi cum gemitibus & lachrymis recordabor, quia ipse salus & vita mea ante oculos meos pependit in ligno, offerens se tibi in holocaustum pro mea & totius mundi salute. Hanc autem oblationem vivam, quam tu misisti in miseratione multa ad altare crucis immolandam pro nobis, hanc eandem tibi nunc offero, passionem ejus & mortem recolens ac repræsentans: sicut ipse præcepit, cum dixit, ut idem in ejus commemorationem faceremus. Recordare itaque humilitatis ejus, patientiæ, charitatis, mansuetudinis, & obedientiæ. Respice labores ejus, jejunia, contemptus, contumelias, vincula, irrisiones, & iniquam condemnationem. Respice in faciem Christi tui, & intuere speciosum forma præ filiis hominum opprobriis, injuriis, verberibus, livoribus, contusionibus ita deformatum, ut non sit ei species, neque decor. Vide caput nobilissimum spinarum punctationibus transfossam, & percussionibus attritum. Vide genas modestissimas sputis fœdatas, alapis cæsas, sanguine cruentatas. Vide oculos benignissimos lacrymis perfusos & ad ignominiam velatos. Vide os suavissimum siti ardentissima cruciatum, & felle atque

aceto potatum. Vide dorsum, supra quod fabricaverunt peccatores, verberibus dilaniatum, & humeros crucis pondere oppressos. Vide brachia amabilissima funibus devincta, & in cruce crudeliter extensa. Vide manus innocentissimas durissimis clavis perforatas. Vide pedes delicatos tot itineribus defatigatos, ac cruci tandem affixos. Vide corpus venerabile pro nobis in cruce suspensum, vulneratum, mortuum, & sepultum. Vide sanguinem pretiosissimum usque ad minimam guttam pro nostra salute misericorditer effusum, Hæc enim tibi offero & repræsento, omni quo possum devotionis affectu suppliciter orans, ut ipsa pietas, qua Filium tuum pro nobis tradidisti, te omnibus misereri compellat, pro quibus ille factus obediens usque ad mortem, crucem subire dignatus est. Amen.

§. XIV. *Oratio ante Missam ad Patrem.*

Respice, Clementissime Pater, de sanctuario tuo, & de excelso cælorum habitaculo, & intuere hanc immaculatam hostiam, quam tibi offert magnus Pontifex noster Jesus Christus Filius tuus Salvator mundi pro peccatis fratrum suorum, & esto placabilis super multitudinem malitiæ nostræ, quia vox sanguinis Domini nostri clamat ad te de cruce. hic est justitia mea, & sanctificatio, ac propitiatio mea. Averte faciem tuam à peccatis meis, & respice in faciem Christi tui: ejus enim meritum offero ad te, omnemque fiduciam in eo defixam habeo. Impellit ministrandi necessitas, terret conscientia indebiti sacerdotii. Sed rogo te, ne despicias mihi creditæ dispensationis officium, licet in me boni operis testimonium non agnoscas. Et quia me indignum mediatorem esse voluisti inter te & populum tuum, ne me repellas à tua pietate cum divinissimis donis tuis venientem ad te, ut inculpatè accedens ad gloriam tuam, dignus sim qui operiar protectione Unigeniti Filii tui, & illuminatione Spiritus sancti tui, atque pro omnibus de-

precans pro omnibus exaudiar, te præstante, Deus meus, Pater misericordiarum, qui cum eodem Filio tuo in unitate ejusdem Spiritus sancti vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

§. XV. *Oratio ante Missam ad Dominum Iesum Christum.*

GRatias ago tibi, Domine Jesu Christe, pro ineffabili tua charitate, qua transiturus de hoc mundo ad Patrem mensam mihi parasti in dulcedine tua, mensam profus regalem, omne delectamentum in se habentem; mensam pretiosissimam corporis & sanguinis tui, ut adipe & pinguedine repleatur anima mea, & secreto illapsu nutritionis tuæ roboretur infirmitas mea. Et unde hoc mihi, Gloriosissime Fili Dei, ut me permittas venire ad te, & cum cæteris commensalibus tuis epulari? Atque utinam ab omni culpa liber, purus ab omni labe, ab omni vitio purgatus, & ab omni inordinata affectione perfectè emendatus essem, ut ad hanc mensam supercœlestem accedere possèm fervens charitate, niveus innocentia, & omnium virtutum decore exornatus. Sed quia miserrimus ego sum, & omni ornamento destitutus obsecro te in primis benignissime Salvator, cujus charitas immensa est, bonitas infinita, ut sanguine tuo animam meam lavare, & super nivem dealbare, meritis tuis induere, illoque igne ardentissimi amoris succendere digneris, qui te à nobis discessurum compulit ad hoc vivificum convivium instituendum. Obsecro deindè Beatissimam Virginem Matrem tuam, & omnes electos tuos, ut tibi pro me offerant charitatem, fidem & devotionem, qua hoc Sacramentum susceperunt ab initio institutionis ejus usque in præsentem diem. Et quia particeps ego sum omnium timentium te, offero tibi omnium sacerdotum, omniumque fidelium hac die celebrantium & communicantium pietatem & puritatem. Offero omnium justorum ab origine mundi usque ad ejus consummationem

virtutes & merita, ac pios affectus erga te, dulcissimè Jesu, in venerabili Sacramento existentem: firmissimæ nimirum fidei, & vivæ apprehensionis earum rerum, quæ de hoc maximo mysterio credendæ sunt: perfectissimæ charitatis, & intimæ tecum familiaritatis: famis & flagrantissimi desiderii te omne bonum suscipiendi: filialis fiduciæ & spei de tua misericordia tam mirabili modo declarata: zeli divinæ gloriæ & dilectionis proximi, pro cujus salute hoc sacrificium offertur: admirationis tantæ dignationis, & profundissimæ humilitatis: gaudii & jubili in te & de te: laudis gratitudinis, adorationis, & devotionis. hos inquam, aliosque affectus offero tibi in supplementum insufficientiæ meæ, & eos si possem elicerem cum maxima intensione ad laudem & gloriam tuam quia dignus es. Suscipe Domine, hoc desiderium meum, meritisque placatus electorum tuorum, ne à mensa tua repellas me, quatenus hoc cibo satiatus, hoc recreatus potu vitam habeam, & abundantius habeam, hic & in æternum. Amen.

§. XVI. *Alia Oratio ad eundem.*

Veni, Domine Jesu, unica salus animæ meæ & infunde pectori meo multitudinem dulcedinis tuæ, ut nihil amem, nihil desiderem præter te. Veni gaudium & felicitas mea, veni spes & robur meum quia tecum sunt divitiæ & gloria tu vita & consolatio mea, tu paradus voluptatis. Atque utinam te veniente ad me, vertantur mihi in amaritudinem omnes mundi deliciæ, ut tibi unitus in hoc cælesti convivio à te nunquam separer in æternum. Frustra expenderem argentum meum non in panibus, & laborem meum non in saturitate, licet omnes Ægypti escas compararem, si carerem hoc pane, qui præbet delicias Regibus, & vino tuo destitutus essem, cujus suavitas in infinitum excedit omnia hujus seculi oblectamenta. Et unde mihi tantum bonum, ut tecum epulati merear, Rex tremen-

dæ majestatis, ego indignissimus servus tuus, qui quotidie pecco & incorrigibilis persevero? Sed major est in infinitum misericordia tua, quam miseria mea: & tu dulcissima refectio mea me in virum alterum transformas, & verbo virtutis tuæ sanas omnes languores meos. Ad te igitur venio de tua pietate confusus, & in te sperans non confundar. Lætifica animam servi tui, & supple quod mihi deest, tu benignissime Salvator, qui omnes ad te vocare dignatus es dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Refice me te ipso, quia in te sunt omnes cæli delicia ex copiosissimo flumine gaudiorum Dei cum tanta plenitudine emanantes, ut omnes dignè ad te accedentes inexplicabili lætitia replere possint. Uni intimè tecum animam meam, & fac me dignum, ut huic mensæ supercælesti cum debito virtutum ornatu affideam, & dulcedine perfruar præsentis Divinitatis. Amen.

§. XVII. *Oratio ad Spiritum Sanctum.*

Veni Sancte Spiritus, amor Patris & Filii, mundator scelerum, curator vulnerum, fortitudo fragilium, mœrentium consolator, fulgor intellectus, & vindex libertatis. Veni è patria felicitatis, & cordis mei penetralibus tam potenter illabere, ut vitia omnia & defectus tuo igne consumas, & omnia peccata mea remittas. Emitte in animam meam lucis tuæ radium, quo illuminante intellectum, quæ tibi sunt placita videam: quo affectum inflammante ad ea prosequenda tota virtute incumbam. Fac me dignum sacris altaribus ministrum, meque torrente tuæ voluptatis inebria, ut cælesti suavitate in hac divinissima mensa degustata, nihil venenatæ mundi dulcedinis libeat amplius degustare. Imbuat me & perficiat septiformis Spiritus tuus, & ad illum scientiæ gradum fac me pertingere, ad quem pervenit Apostolus tuus, cum dicebat se nihil scire, nisi Christum & hunc crucifixum. Roboretur

infirmetas mea fortitudine tua, vincat bonitas tua malitiam meam, & deformitas mea tua pulchritudine decoretur. Sursum erige me per æternorum affectionem, copula tecum per amoris unitatem, conserva per finalem perseverantiam; ut tuo ductu revolet anima mea ad te principium & finem suum, à quo numquam separetur. Amen.

§. XVIII. *Oratio ad B. Virginem.*

GLoriosissima Mater Dei Virgo Maria, tota fiducia mea, & unicum solatium languentis animæ meæ, precor te, ut mihi miserrimo peccatori assistere hac hora digneris, qua pretiosissimum Filii tui corpus & sanguinem æterno Patri oblaturus sum; sicut amans & dolens eidem Filio tuo in Cruce pendenti & se pro nostra salute offerenti astitisti. Ne me despicias, Mater misericordiæ, ob intolerabilem peccatorum meorum fœditatem; neque avertas faciem tuam à me, quem Filius tuus tanto amore dilexit, ut pro me mori dignatus sit. Plena es gratiarum, plena rore cælesti, innixa super dilectum tuum, delitiis affluens. Ciba ergo pauperem tuum de supereffluenti mensa tua: tuarumque virtutum vestibis indue me, ut his ornatus divino conspectui gratus appaream. Memento illius charitatis, qua Verbum Dei ex te carnem assumpsit, ut tu fieres mater nostra. Aperi manum tuam, & imple me benedictionibus, quibus te Deus benedixit in æternum, ut te interveniente tremenda mysteria acceptabiliter perficere, & sancta sanctorum dignè merear degustare.

§. XIX. *Oratio ad Sanctos Angelos.*

SAncti Angeli, purissimi spiritus, ministri Dei Altissimi, qui facitis voluntatem ejus, & orantium preces in cælum defertis: Tuque præcipuè fidelissime Custos meus, state mecum juxta aram, in qua Deo Patri totius mundi pretium oblaturus sum, & in vestris

thuribus incensum orationum mearum suscipite, ut fumus aromatum hujus divini sacrificii ascendat per manus vestras in conspectu Dei. Purgate, illuminate, perficite, & dirigite me, vestramque puritatem & innocentiam impetrate mihi, ut appaream coram Deo decenter ornatus.

Sancti Archangeli, duces illustrissimi militiae caelestis, instruite me ut haec sancta mysteria percipiam, fidemque vivam & efficacem hujus sacramenti in me excitare.

Altissimi Principatus, vera pace interna animam meam componite ut in ea jugiter commoretur Dominus, de quo scriptum est, *Et factus est in pace locus ejus.*

Sanctissimae Virtutes, assistite mihi, ut proficiens de virtute in virtutem Deum deorum dignus sim oculo fidei cernere, manibus contrectare, intus recipere, ac tandem in patria clarè vobiscum intueri.

Inviçtissimae Potestates, dæmonum impetus cohibete, ne mihi appropinquent sacrificanti, ut sine impedimento dignè merear Deo servire, & ministrare. Potentissimae Dominationes, veram mihi & sanctam libertatem obtinete, ut nec peccato serviam, nec corporis mei appetitui, & sensibus subdar. Throni stabiles & sublimes, sedes pulcherrimae Dei, discam à vobis veram humilitatem & subjectionem, ut fiat anima mea gratissimum domicilium Deo, qui superbis resistit, & super humilem & quietum requiescit.

Clarissima & nobilissima caeli lumina Cherubim, illustrate mentem meam plenitudine scientiae, ut summam vilitatem meam, hujusque sacrificii infinitam excellentiam agnoscam.

Supremi spiritus Seraphim, ardentissimi amatores Dei, solvite gelu cordis mei, & vestrum in eo ignem succendite, ut Deum vobiscum ardenter amem, atque utinam sicut vos.

§. XX. *Invocatio omnium Sanctorum.*

Sancti Dei omnes, cives supernæ patriæ, inclinate aureas vestras & demittite lumina ad me, meamque orationem exaudite. Ad vos clamo pauper, nudus, & infirmus, cui omnia defunt ornamenta virtutum: ad vos clamo, & vestram imploro benignitatem; succurrite infirmitati meæ, fidem meam & spem roborate, excitate in me igniculum amoris vestri, induite me veste nuptiali, ornate donis quibus abundatis, ut sine rubore introire valeam in locum tabernaculi admirabilis, in aulam cælestis convivii, in conspectu divinæ majestatis.

Sancti Patriarchæ & Prophetæ, qui Christum Dominum nostrum dictis prophetastis, & ardentissimis desideriis è cælo ad terram traxistis, hujusque Sacramenti mysteria variis typis & umbris præfigurastis, preces fundite pro me, ut ipsum Dei Filium sanctè tractare possim, & puro corde complecti.

Sancti Apostoli, quos Christus in ultima cœna novi Testamenti sacerdotes creavit, ac primum seipso cibavit, vos supplex exoro ut vestra adiutus ope gratiam non negligam per manuum impositionem mihi collatam, sed magno quotidie augeam incremento.

Sancti Martyres, qui Christo Regi pro nobis crucifixo vicem quam potuistis vitæ oblatione per martyrium rependistis, ipsum pro me orate, ut ignem sui amoris accendat in corde meo, quo succensus & purificatus meipsum macrem Deo hostiam vivam & ei placentem; sicque paratus & probatus ad hoc divinum sacrificium accedam.

Sancti Pontifices & Confessores, mysteriorum Dei fidelissimi dispensatores, qui hostiam placationis frequenter pro populo obtulistis; pro me obsecro intercedite, ut meum quod oblaturus sum sacrificium Deo.

C. Bona. Opusc. Spirit.

Qq

fit acceptabile, mihiq̄ue & omnibus, pro quibus illud offeram, propitiabile.

Sancti Monachi & Eremitæ, qui cibo potuque celesti sæpius refecti pravas concupiscentias, & vitæ hujus pericula superastis, adjuvate me orationibus vestris, ut sacris hisce mysteriis armatus me ipsum vincam, & omnes inimicos animæ meæ conteram sub pedibus meis.

Sanctæ Virgines Deo amabiles, quæ studio castitatis dignum in vobis Filio Dei habitaculum præparastis, & nunc in cælo canticum novum concinitis, quod nemo potest dicere, nisi fuerit Virginitatis prærogativa eximius, impetrate mihi perfectissimam castitatem, qua corpus & animam in omni puritate contineam, ut Christo Domino, qui pascitur inter lilia, gratum in corde meo exhibeam domicilium.

Sancti mei tutelares N. N. & vos Sancti N. N. quorum hodie memoriam veneramur, vestro confisus patrocinio accedo nunc ad immolandum corpus & sanguinem Iesu Christi Domini nostri, comitamini me euntem ad altare, fulcite meritis vestris, orname virtutibus, ut hoc sacrificium viva fide, ferventi charitate, & plena devotione perficiam, perque ejus continuum & salutiferum usum vestro dignus consortio tandem inveniar. Amen.

CAP. V.

De Missæ celebratione.

s. I. De proxima dispositione ad Missam.

Pervulgatum apud sanctos Patres axioma est, quod talem se animæ exhibet Deus, qualem se illa præparat Deo. Ideò Christus in Eucharistia aliis quidem est fructus vitæ, panis Angelorum, manna absconditum, paradysus deliciarum, ignis consumens, & tertium cæ-

lum, in quo audiuntur arcana verba, quæ non licet homini loqui. Aliis verò est panis insipidus, omni carens dulcedine, & vitali operatione, & nauseat anima eorum super cibo isto: quia nimirum mors est malis, vita bonis; & sicut quisque erga Deum affectus est, talem ipsum erga se experitur. Pauci sunt qui admirabiles hujus sacri convivii in se sentiant effectus, quia pauci sunt, qui se ad illos recipiendos ritè disponant; qui seridè cogitent se ad sancta sanctorum accedere, ad altare Dei, ad Deum ipsum. Ideò multi infirmi sunt & imbecilles, & dormiunt multi. Mortem olim summo sacerdoti minabatur Deus, si ausus fuisset intròire in sancta sanctorum sine strepitu tintinnabulorum, non radians gemmis, non fulgens auro, omniumque virtutum varietate circumamictus. Quam ergo pœnam merebitur novæ legis sacerdos, qui non ad arcam typicam, sed ad Deum ipsum accedit, ut filium ejus Dominum Jesum Christum immolet, tangat, comedat; nisi id faciat ea sollicitudine, attentione, & apparatu, qui dignus sit tali convivio, dignus Deo? Instante itaque celebratione totis viribus curare debet, ut in ara cordis ignem divini amoris succendat, ac utique eliciat diversarum virtutum, qui heroici sint, & tanto sacrificio, ejusque termino & objecto, quantum fieri poterit, convenientes.

Quia verò in hoc sacrificio non solum animus, sed etiam corpus occupatur, ipsum quoque oportet ab omni sorde incontaminatum custodire. Si enim sacerdos Mosaica sacrificia, quæ non nisi infirma & egena elementa fuerunt, ac umbra futurorum, oblaturus, ex Dei præscripto nitidis vestibibus indui, corpusque lavare tenebatur: quanto magis decet à fordibus etiam corporeis Christianum sacerdotem expurgari, qui Domini sui carnem, & sanguinem offert, comedit, bibit? Et primo quidem necessariæ celebraturo sunt hæ corporis dispositiones, jejunium scilicet, castitas, & car-

Qq ij

nis munditia, de quibus differere ad scholasticos spectat: vestes item compositæ, & modestæ, quæ sordibus careant & pompa, nec quicquam redoleant. quod à statu sacerdotis alienum sit. Tum quia Christus ante hujus sacramenti institutionem lavit pedes discipulorum suorum, debet sacerdos pedes animæ, qui sunt affectus, ab omni macula expurgare, cor lacrymis abluere, & dum manus lavat actu ferventissimo contritionis omnem vel levissimam culpam expiare. Cum verò lotis manibus hostiam patenæ imponet, intentionem renovabit, considerans quod ille panis mox fiet corpus Christi: tum ex suæ vilitatis & immensæ dignitatis hujus mysterii apprehensione actus eliciet timoris & confusionis.

s. II. *De sacris Vestibus, & earum significatione.*

Sicut Reges & Magistratus non vulgari & quotidiano vestitu in publicis functionibus uti solent, sed alio augustiore, quo potestas eorum appareat, & ipsis reverentia concilietur: ita sacerdos celebraturus sacro & peculiari utitur habitu, amictu scilicet, alba, cingulo, manipulo, stola, casula, sive planeta, quibus & passio Christi ante sacrificium recolenda representatur, & ejusdem virtutes exprimentur, quibus ornari celebrantem par est, ut sacerdotio fungatur in justitia & sanctitate veritatis. Cum enim hoc sacrificium incruentum idem sit cum sacrificio crucis, ut supra explicavimus, congruum est ut sacerdos, qui Christi pro nobis morientis personam gerit, ejus quoque similitudinem habeat in vestimentis; idque ad decus & reverentiam sacrificii adhibeatur, quod impius Iudæorum furor ad contumeliam intulit Salvatori. Porro Amictus velamen illud significat, quo facies Christi velata est, cum percutiebant eum illudentes & dicentes, *Prophetiza nobis, quis est qui te percussit?* Alba vestem albam denotat, qua ab Herode tanquam stultus indutus fuit.

Cingulum funes, quibus in horto vinxerunt eum; sive flagella, quibus columnæ alligatum crudelissime cæciderunt. Manipulus vincula, quibus adstrictæ sunt manus ejus tanquam hominis nefarii & scelerati. Stola funes collo ejus injectos, sive crucis patibulum humeris ejus impositum, & in quo pro nobis pependit. Planeta vestem purpuream, quam ei milites in domo Pilati tanquam ludicro Regi imposuerunt. Cum igitur hæc indumenta signa sint eorum, quæ Christus pro nobis perpeffus est, varii actus à sacerdote, dum illis induitur, eliciendi sunt, amoris, doloris, gratitudinis, & intensissimi desiderii ejus patientiam & humilitatem imitandi in doloribus, afflictionibus, opprobriis, aliisque adversitatibus sustinendis.

Considerandæ sunt etiam virtutes, quæ per eadem indumenta mysticè designantur, ut discat sacerdos qua vitæ sanctimonia & morum integritate præditus esse debeat: scriptum est enim, *Sacerdotes tui induantur justitiam*, omnibus scilicet virtutibus ornati sint, quas justitiæ nomine passim sacræ litteræ comprehendunt.

Amictus itaque significat oportere mentem in æternæ dumtaxat salutis, rerumque cælestium consideratione fixam habere, ab omnibus curis rerum caducarum amotam, & contra quoscumque hostium incursus spe & fiducia in Deum tanquam galea salutari communitam. Refert etiam Amictus Christi Domini humanitatem, cujus caput Divinitas est, quæ ab illa occultatur, sicut Amictus caput tegit sacerdotis. Neque enim oculi nostri Solis justitiæ infinitum splendorem intueri potuissent, nisi carnis nube operiretur. Quare Sacerdos, cum illum accipiens osculatur & capiti imponit, se amoris osculo sacratissimam Christi Humanitatem tangere, & capiti imponere putet, ut ea se protegat & tueatur, dicens cum Propheta, *Domine virtus salvis mee, obumbrasti caput meum in die belli*. Obiter quoque per Amictum monetur sacerdos maximam serya-

re oculorum modestiam, cum pergit ad Altare, & ibi manet, & ab eo redit, nihil prorsus aspiciendo, nisi quod necessarium est, ut videat quod facit.

Alba totum corpus regens innocentiam, simplicitatem, puritatem, animique candorem, & pulchritudinem indicat, quæ totum sacerdotem complecti & exornare intus & extra debet, atque in omnibus operibus ejus splendere, ut sit sanctus & immaculatus in conspectu Dei, seque talem semper exhibeat divinis mysteriis celebrandis.

Cingulum indicium est Castitatis, quæ in sacerdote ita splendere debet, ut nullam prorsus tam in corpore quam in corde admittat labem. In cujus rei typum jussit olim Deus, ut comedentes Agnum accingerent renes suos: & ipse Christus ait, *Sint lumbi vestri præcincti*. Idem quoque B. Joanni apparuit in Apocalypsi præcinctus zona aurea, ut nimirum intelligamus oportere nos omnes affectus purificare, & amorem carnalem vincere spirituali, quod est aurum charitatis.

Manipulus præmissio crucis osculo sinistro brachio infertus, ostendit lacrymas, dolorem, & pœnitentiam, quibus lugere peccata ac perpetuo dolere sacerdos debet; carnis item & spiritus mortificationem, & humilitatem, qua accedendum est ad altare; tum futuram bonorum operum retributionem, sicut Psalmographus cecinit: *Euntes ibant & flebant mittentes semina sua: venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos*.

Stola collo superposita, & in modum crucis per medium pectoris ducta, demonstrat sacerdotem teneri se Deo unire & quodammodo colligare, suamque crucem Dei causa patienter ferre, divinæ legi cum omni obedientia se subicere, ejusque jugum alacriter portare, ac semper memorem esse mandatorum Dei ad faciendum ea.

Casula, quæ cæteris vestibus splendidior & pretiosior

illis superinduitur, signum est Charitatis, quæ reliquis virtutibus excelsior omnibus supereminet tanquam illarum Regina, & vinculum perfectionis. Omnes enim sine ea sunt imperfectæ, ab ea pendent omnia mandata divinæ legis: & omnia bona in ipsa continentur. Sicut autem casula in duas partes dividitur, ita charitas duplex est, erga Deum & proximum: & sicut illa varios exigit colores juxta temporis aut festivitatis diversitatem; ita hæc varios affectus, nunc lætitiæ ob Dei magnalia, nunc gratitudinis ob ejus beneficia, nunc fortitudinis in adversis, nunc tristitiæ ob propria & aliena peccata.

Hæ sunt præcipuæ virtutes, quas vestes sacerdotales significant, quarum actibus induere se debet sacerdos, ut suum dignè offerat sacrificium. Consuetas autem Ecclesiæ preces singulis indumentis accomodatas attentè & devotè recitabit: & cum indutus fuerit seipsum considerabit tanquam lupum in vestimentis ovium, & rubore suffusus veniam à Deo flagitabit.

§. III. *De accessu Sacerdotis ad Altare.*

SI ad omnes sacras functiones sanctè accedendum, & omnes sanctè peragenda sunt; multò majori sanctitate hoc divinum sacrificium offerendum est, quo nihil sanctius, nihil excellentius, nihil divinius esse potest. Ad hoc omni conatu niti debes, Christiane sacerdos, si tam sublimi, & tremendo ministerio ritè & perfectè fungi desideras. Qua in re ut tibi profim, documenta quædam generalia præmittam: deinde sigillatim proponam aliquot considerationes pro singulis sacrificii partibus, ex quibus pios elicere affectus possis, & mentem utiliter occupare, ne distrahatur. Neque deterrearis si hujusmodi considerationes & affectus aliquantò fufius explicavero: licet enim multis verbis describantur, possunt tamen in momento elici, nec Missæ celebrationem solito prolixior reddent, ut re ipsa experieris; nam ipso usu memo-

riæ tenaciter infigentur, adò ut eos quasi naturaliter eliciturus sis, absque ulla confusione, aut capitis fatigatione. Primum generale documentum est, ne toto sacrificii tempore Deum offendas ullo peccato veniali: nec ullo defectu & imperfectione tam venerandi sacrificii excellentiam contamines. Id verò assequeris, si ea reverentia, attentione & devotione celebraveris, quæ omnem vel levissimam animi evagationem excludat: si exactissimè & scrupulosissimè observaveris quicquid in Missali præscribitur circa ritus & cærimonias, eo modo quo à viris serio perfectioni incumbentibus observari solent.

Secundò, omnia verba, quæ sive elata, sive submississima voce proferuntur, clarè, distinctè, ferventer, & absque ulla festinatione pronunciabis, nihil interim mente revolvens, quantumvis bonum & sanctum videatur, quod à propria & litterali verborum significatione alienum sit, ut te menti Ecclesiæ conformes, quæ omnes Missæ preces, lectiones, & sententias magno cum delectu ad sacerdotis & astantium instructionem & devotionem selegit. Ad hoc autem plurimum proderit omnes Missæ ritus perspectos habere, eaque omnia probè intelligere, quæ tum in lectionibus, Collectis, Evangelio, Versibus, & cæteris hujusmodi; tum in Canone continentur, quæ facilè disces ex eorum lectione qui de officiis Ecclesiasticis scripserunt, quales sunt Isidorus, Amalarius, Rabanus, Berno, hugo Victorinus, Rupertus Abbas, Dionysius item in libro de Ecclesiastica hierarchia, Germanus in Theoria rerum Ecclesiasticarum, & ex recentioribus Gabriel Biel in Canonem, Durandus in Rationali, Joannes Baptista Scortia de Sacrificio Missæ, & alii plures. Affectus verò elicies, quales infra proponam, eorum quæ recitas & agis sensui & significationi convenientes.

Tertiò, sicut in Missali præcipitur, antequam sacris te vestibus induas, Missam celebrandam perquires, perleges, & ad ea quæ dicturus es signacula ordinabis, ne

te postea contingat aut in verbis hæsitare, aut in carimoniis deficere, & perturbari.

Quarto, Processurus ad Altare, Crucifixum vel aliam imaginem humillima inclinatione salutabis, te tanto ministerio indignum reputans, atque ideò ipsius Christi, Sanctorumque opem implorabis. Tum ipsum Christum mente intuere, quasi cruce onustum & ad Calvarie montem iturum, ante te incedentem. Sequere ipsum primum offerentem, cujus passio & mors à te debet representari: sequere, inquam, cum modestia & gravitate, & agmina Angelorum te undique stipantia venerare: teque existima ex hoc mundo in cælum transferri.

Quinto, Cum perveneris ad Altare, cælum tibi desuper veluti apertum contemplare, & curiam cælestem, Deumque ipsum spectantem te pro universa Ecclesia hostiam litantem immaculatam. Memineris pœnam mortis olim indictam bestiae quæ montem tetigisset, idque tibi applica hominum pessimo & timorem concipe. Mox in Deum assurgens satage quantum potes ferventissimos actus charitatis elicere, cupiens in Christum totus converteri, eique simillimus fieri virtutum imitatione. Cum denique librum aperis, memor esto libri, quem aperuit Agnus, & septem signaculorum ejus, & desidera Christi fidem in universum orbem propagari.

s. IV. *De initio Missæ usque ad Introitum.*

CAlice ritè collocato & Missali aperto stans paulisper in medio Altaris, & facta cruci inclinatione te cum Abrahamo quasi pulverem & cinerem ante conspectum Domini confiteberis, imitans Christum, qui cælos inclinavit & descendit formam servi accipiens: quò enim humilior fueris, eò gratior & acceptior erit Deo oblatio tua. Mox descendens ad crepidinem Altaris, Verbi æterni Incarnationem recole, ejusque dilectionem & admirabilem promptitudinem ad opus nostræ Redemptionis suscipiendum. Iterata autem inclinatione te intimè

humilia, & Deum adora pro omni creatura. Dum signo Crucis te signans dicis, *In nomine Patris & Filii, & Spiritus sancti*; animadvertite quale & quantum sit nomen, à quo sacrificium auspicaris, & sic te gere ut tantam de-
cet majestatem. Magni momenti est sanctissime Trini-
tatis præsentiam initio concipere, & ab ea nunquam de-
flectere; ad ipsam enim & ad ejus gloriam oblatio di-
rigitur, ejusque memoria robur tribuit ad improbos ho-
stium conatus elidendos, qui semper tentant variis &
inutilibus curis, atque imaginationibus mentem à sacri-
ficio avocare. Sic concepta dei præsentia, duos affectus
raptim elicies, Fidei contra infideles Trinitatem negan-
tes, & recordationis Crucis Christi, atque passionis in ea
completæ, ex qua fluxerunt omnia bona. hos autem af-
fectus ad omne signum crucis renovabis.

Sequitur antiphona, *Introibo ad altare Dei*, quæ ter
repetitur: ante psalmum, in ipso, & post ipsum; ut intel-
ligas spirituali impulsu, & alacritate, ac summa venera-
tione totam Missæ actionem peragenda esse, omni
abjecta tepiditate. Admirare dei bonitatem, qui te voca-
vit ad Altare suum: quis enim es tu, ut audeas ad ipsum
introire? Ora abscondi in abscondito faciei Domini à
conturbatione malorum spirituum; ne immitrentes tetra
phantasmata divinum perturbent ministerium. Ora etiam
renovari in te animæ juventutem, quæ est fervor spiri-
tus, ex quo vera & solida lætitia procedit.

Ad primum versiculum psalmi, *Judica me Deus*, con-
sidera ea præparatione & dispositione ad altare acceden-
dum esse, ut Dei judicium non pertimescas, ut discerna-
ris à gente non sancta & iniqua, sisque purus & sine
macula ante Deum, quantum fert humana fragilitas.
hanc autem puritatem humiliter petes, cum certa fidu-
cia eam meritis Christi obtinendi.

Ad 2. *Quia tu es Deus fortitudo mea*, Erubescere quod
toties tanti sacramenti divino alimento confortatus ad-
huc imbecillis es, adhuc tristis incedis, & cuicumque

levissimæ tentationi turpiter succumbis. Meritò ergo repellit te Deus, meritò te affligit inimicus, nisi ipse vires suppeditet, qui est fortitudo tua & robur tuum.

Ad 3. *Emitte lucem tuam*, Pete divinum lumen, ut veritatem à vanitate discernens, ipsam veritatem sequaris; cujus splendoribus interior sensus illustratus cum externo sacrificio concordet. Mons veidò sanctus, qui in hoc versiculo commemoratur, altare est Calvariæ montem indicans, quia in eo Christi passio & mors representanda est.

Ad 4. *Et introibo*, Magnum renova in te reverentiæ affectum erga Altare & sacrificium.

Ad 5. *Confitebor tibi in cithara*, Excita in te cordis lætitiā, quæ per citharam significatur: sed statim oculos ad tuam imperfectionem reflectens ingemisce & dic, *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?*

Ad 6. *Spera in Deo*; Ne despondeas animum, restat enim spes in salutari tuo, in quo tota fiducia collocanda est, quoniam ipse dabit ut obtenta culparum venia in ipso gaudeas, & in ejus laudibus perseveres.

Hac spe excitatus dices cum ingenti fervore, *Gloria Patri & Filio*, caput inclinans & offerens ad omnia adversa, & ad mortem pro Deo sustinendam. Tum repetita antiphona *Introibo*, ut benememineris quò ingrederis, & quid aggrederis, dices, *Adjutorium nostrum*. ut discas non ponere fiduciam in tuis viribus & industria, sed in eo *qui fecit calum & terram*, à quo duplex adjutorium postulabis, pro consequenda æterna salute & mediis ad eam necessariis, & pro illa peculiari necessitate, pro qua offers sacrificium.

Subditur statim generalis confessio, quia *justus prior accusator est sui*, quam humiliter recitabis, actum eliciens contritionis, ut est distincta ab attritione; dolens scilicet de peccatis tuis & totius mundi super omnia mala, idque pure propter Deum super omnia bona dilectum: dabisque operam ut verba illa, *mea culpa*, cum magno

doloris sensu proferas, & cum bona spe divinæ misericordiæ pro tuis & aliorum peccatis. Confiteris autem non solum Deo Creatori, Redemptori, & Judici tuo; sed etiam B. Virgini, cujus innocentem filium sceleribus tuis interfecisti: B. Michaëli Archangelo, cujus obsequiis te ingratum exhibuisti: B. Joanni Baptistæ & aliis Sanctis, quorum monita & exempla contempsisti: fratribus quoque quibus scandalo fuisti. Agnoscens autem fragilitatem tuam & necessitatem, auxilium eorum imploras quibus confessus es, ut pro te orent, quod humiliter facies: & cum astantes preces pro te fundunt dicentes, *Misereatur*, dum etiam ipsi confitentur, dum sequentes versiculos recitas, illum in te spiritum excitabis, quem verba sonant, magno animi ardore & devotione.

Osculum altari semper figes tenero amoris affectu erga Dominum Jesum Christum, cum intenso desiderio semper ei adhærendi, & ideo brevem sed ferventissimum amoris actum elicies.

s. V. De Introitu usque ad Epistolam.

INtroitu & ea quæ sequuntur sedatè, attentè, & devotè recitabis, adhibitis magna cum honestate præscriptis cærimoniis, ut spirituales ac divinam rem agi omnes intelligant. Attendes autem ad sensum verborum, & cum dicis *Gloria Patri* sanctissimam Trinitatem adorabis optando ut omnes illi serviant. *Kyrie eleison* ad singulas tres personas mente in cælum erectus diriges, petens remissionem peccatorum cordis, oris, & operis pro te & aliis: & quia novies repetitur quot sunt Angelorum chori ipsorum vocibus tuam cõjunges, & cor ad illos elevabis. Ad *Gloria in excelsis* miraberis quomodo peccator in terra aliena canticum Angelorum canere præsumas: tum alios affectus adjunges laudis, adorationis, gratiarum actionis, fidei, spei, amoris, zeli gloriæ Dei, petitionis & obsecrationis, juxta sensum verborum. hæc autem verba, *Tu solus sanctus, Tu solus Dominus, Tu so-*

lus Altissimus Iesu Christe, intensiori affectu charitatis & reverentiæ erga Christum Dominum pronuntiabis, desiderans, ut ab omnibus ametur, honoretur, glorificetur.

Hymno absoluto sequitur salutatio populi per hæc verba, *Dominus vobiscum*. Quoties autem ea dices, optabis intimo affectu Ecclesiæ Dei & toti mundo omnem Dei benedictionem, per quam singulis animabus id, quò maximè indigent, conferatur. Dicturus Collectas erubescas, quod mediator inter Deum & populum esse audeas, qui toties alios ad malum pertraxisti. Cum dicis *Per Dominum*, offeres Deo omnia merita Christi cum magna fiducia, quia scriptum est, *Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*. Expendes autem verba Orationum, quæ & per se magni ponderis & efficaciam sunt, & cum in persona Ecclesiæ à celebrante recitantur, facilius postulata impetrant ob sacrificii præstantiam.

s. VI. De Epistola, Evangelio, & Symbolo.

Absoluto Introitu sequitur instructio populi in fide, per doctrinam Prophetarum & Apostolorum in Epistola, per verba Christi in Evangelio, per articulos fidei in symbolo; quæ omnia mysteriorum sanctificationi, ut nos purgent & præparent, præmittuntur.

Ipsam verò Epistolam & Evangelium lecturus mente elice hunc actum humilitatis: Egone in Ecclesia divina depromam oracula, qui tandiu sedi in Cathedra pestilentiam? Ego Evangelium promulgabo, qui factis & exemplis Evangelium impugnavi? Deinde considera beatos nos esse, quia ut ait Baruch Propheta, quæ Deo placent manifesta sunt nobis. Deus enim voluntatem suam nobis revelavit per Prophetas & Apostolos in eorum libris & epistolis, & per Filium suum in Evangelio. Idè hæc omnia magna cum attentione & reverentia legenda sunt tanquam sermones Dei, gratias ei agendo, quod mundum doctrina sua illuminare & instruere dignatus sit: promptumque animum offerendo ad servanda ipsius mandata.

tam in prosperis, quam in adversis. De hoc autem nos monent in Epistolæ lectione manus super librum positæ, & veluti operi admotæ.

Graduale etiam, & cætera quæ sequuntur, exequendi desiderium significant, & ascensum ad apicem Christianæ perfectionis, qui sunt fructus Propheticæ & Apostolicæ prædicationis. Quidam devotus Sacerdos dicebat se quotidie duabus concionibus interesse elegantissimis & efficacissimis, lectioni nimirum Epistolæ, & Evangelii: quas sic audiendas asserebat, ac si Apostolus & Christus præsentibus forent, & loquerentur, cum firmissimo proposito exequendi quod docent. Turpissima enim esset eius præcepti transgressio, quod ab Apostolo & à Christo ea die auditum fuit, nam videretur Verbi Divini statim oblitus esse, & tantos Concionatores neglexisse.

Initio Evangelii librum & te ipsum signabis signo crucis cum tenero affectu erga Christi passionem & mortem. Fit autem ipsum signum in fronte sede pudoris, ne Evangelium erubescas: in ore ut palam annuncies & confitearis: in pectore ut illud in corde semper conserves, nec ulla diaboli suggestio fructum eius impedire queat. In fine librum ibi osculaberis, ubi prius crucem formaveras, ad significandum amorem, quod ea doctrina amplectenda & executioni mandanda est: ideoque propones factor verbi esse, & non tantum auditor; actu ferventissimo amoris elicitum erga Deum eiusque legem.

Certis diebus lectionem Evangelii excipit Symbolum, ut fides excitetur, & sicut corde ad iustitiam creditur, sic ore confessio fiat ad salutem. Actus igitur fidei exercebis verbis correspondentes, & contrarias hæreses detestaberis. Christo item gratulaberis ob eius gloriam, dum ipsius Resurrectio, Ascensio, & judiciaria potestas commemoratur, & gaudebis, quia regni eius non erit finis. In illis verbis, *Qui cum Patre & Filio simul adoratur*, Spiritum sanctum adorabis, & intimo animi sensu sanctissimam Trinitatem glorificabis ob singula beneficia

naturæ, gratiæ & gloriæ omnibus creaturis concessa & concedenda. Demum cum dicis, *Et vitam venturi sæculi*, spem firmam concipies vitam æternam meritis Christi obtinendi.

s. VII. *De Offertorio usque ad Canonem.*

HAtenus instructio fidelium & Missa Catechumenorum, qui deinceps adesse non poterant, indicente eis Diacono vt exirent. Iam sequitur Missa fidelium, & quia hic inchoatur actio sacrificii incruenti, maiori fervore & igneo pietatis sensu singula verba proferenda sunt. Exordiris autem ob osculo altaris, in quo divinum sacramentum perfici debet, vt hac amoris & honoris exhibitione Dei quodammodo captes benevolentiam. Sed quia Dei amor annexam habet erga Proximum charitatem, sequitur populi salutatio tanquam commune amicitiae signum, quo ostendis te omni odio & dissensione carere, præcepit enim Domini non esse offerendum munus, nisi prævia cum fratribus, qui aliquid habent contra offerentem, reconciliatione. Astantes etiam mones vt simul tecum orent, dicens, *Oremus*, & hoc ferventer facies respiciens in cælum ad Deum Patrem, deinde ad teipsum, tuumque nihilum, qui peccator cum sis omnium notarum æterno Patri Filium suum offerre debes.

Quando patenam cum hostia in manibus accipies, pones in ea cor tuum, & omnium circumstantium, omniumque fidelium, vt ea quoque Deo offeras hac intentione, quod sicut panis, quem offers, mox convertetur in corpus Christi; ita cor tuum & omnium fidelium, in ipsum Christum per amorem & imitationem transformentur, adeo vt dicere omnes possint, *Vivo ego iam non ego, vivit verò in me Christus*. Idem repetere poteris in calicis oblatione.

Dum vinum calici infundis, gratias ages Deo, quod sub his speciebus se occultare voluerit pro amore tuo: &

commisces aquam, desiderium excitabis te totum immergendi in abyssum meritorum Christi; atque ad intimam cum Deo unionem suspirabis. In oratione autem *Deus qui humana substantia dignitatem* tres veluti mixtiones seu conjunctiones prorsus admirabiles celebrari observabis. Primam in humanæ naturæ creatione, cum mortali corpori immortalis anima copulata est; alteram in ejusdem à Verbo facta assumptione, cum duo extrema infinitè distantia in unitate personæ conjuncta sunt; tertiam in ejus elevatione ad gratiam & gloriam, ad consortium scilicet & participationem Divinitatis, quam ardentissimè concupisces.

Quamvis hoc sacrificium unicum sit, duabus tamen partibus constat, corpore videlicet Christi, sub speciebus panis, ejusque sanguine sub speciebus vini. Idè pane jam oblato, seorsim procedis ad vini oblationem. Utramque verò extends ad omnes fines propter quos hoc sacrificium institutum fuit, qui cum sint maximi momenti, cum summo devotionis fervore hæ oblationes fieri debent, ac si tu solus esses in toto mundo sacerdos, & ab hoc sacrificio omnium hominum salus penderet.

Subditur brevis precatio. *In spiritu humilitatis* ex longiori decerpta, quam Azarias unus ex tribus pueris inter flammis fornacis Babilonicæ concepit, animo verè contrito & summæ humilitatis affectu recitanda. Sequitur alia oratio, *Veni sanctificator*, qua Deum invocas omnis sanctificationis auctorem, ut non solum sacrificium jam præparatum perficere, sed sua etiam benedictione complere dignetur.

Dum manus lavas, protestaberis te velle purè ac mundè vivere, & à minimis etiam defectibus emundari; tum gratias ages quod Christi sanguine lotus sis, aliosque affectus elicies verborum sensui conformes.

In oratione *Suscipe sancta Trinitas* non nudam & aridam beneficiorum Redemptionis nostræ, quæ ibi commemorantur,

memorantur, memoriam facies, sed quæ intus gratitudinis affectum includat. Quare totus in demississimam gratiarum actionem effusus hanc hostiam infinitæ dignitatis te posse offerre gaudebis ad Dei gloriam, & ad honorem B. Virginis, & omnium Sanctorum, ut ipsi in cælis ante thronum Dei incensum orationum tuarum pro tua aliorumque salute repræsentent.

Postea memor imbecillitatis tuæ & considerans quanti momenti sit tantum sacrificium divinæ majestati offerre, ad circumstantium confugiens suffragia ipsos admones ut pro te orent. Manus autem extendis, ac si omnibus viscera pandas: & rursus jungis, quasi intra petus receptos complectaris. Ipse verò, qui alios ad orandum hortatus es, secreto quoque oras, ut tuum à Deo sacrificium acceptetur. Porro inter hæc congruos his considerationibus affectus excitabis.

Secretis orationibus absolutis statim clara voce dicis, *Per omnia secula seculorum* nihil sonans temporale, sed sublime & æternum. Tum populum salutans non te ad eum pro more convertis, quia jam debes à terrenis abductus totus Deo intentus esse. Jubes autem *Sursum corda* attolli, ac si diceres, Elevamini omnes creaturæ ad Deum, emergite è face terræ, & quæ sursum sunt quærite, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Corda verò ad superna subvecta ad gratias Deo agendas hortaris, quia nihil dignius, nihil magis æquum & salutare, quam beneficiorum memorem esse. Ideò cor tuum expandes ad omnes creaturas, & ad omnia beneficia illis collata, gratiarum enim actio potissima est ad ampliorem gratiam dispositio. Succedit Præfatio, quasi proloquium, seu præparatio quædam ad eam actionem, quæ propriè sacrificium continet, in qua Deum impensius laudas, advocatis etiam cælestibus spiritibus, ut tecum concinant. Ne tamen temerè in Angelorum cho- os te ingeras, facultatem à Deo petis humili supplicatione dicens, *Cum quibus & nostras*

voces ut admitti jubeas deprecamur. Ita Angelicis junctus agminibus sacrum Trifagion psalles cum summa reverentia & fervore, qui tantus sit, ut quantum fieri potest, supernorum spirituum affectui correspondeat, & adæquetur. Si enim *tremunt Potestates*, quæ sunt veluti cæli columnæ, quanto debes horrore ac tremore concuti tu vilissimus terræ vermiculus, qui Deum toties & tam enormiter offendisti? Porro continet hic hymnus tres laudes, & duas petitiones. Nam primò laudas sanctitatem, potentiam, ac supremum Dei dominium, cum dicis *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth.* Secundò celebras gloriam ejus, quæ in tot creaturis in cælo & in terra tam mirabiliter elucet, his verbis: *Pleni sunt cæli & terra gloria tua.* Tertiò magnificas Christum Dominum dicens, *Benedictus qui venit in nomine Domini:* & cum hoc dicis, ipsum invitabis in animam tuam affectu omnium Sanctorum. Duæ verò petitiones insunt verbis istis, *Hosanna in excelsis*, quæ bis repetuntur, & illis salutem postulas, & quæ ad eam sunt necessaria, primò à Deo, deinde à Christo. Hic autem hymnus idèd Canoni præmittitur, ut ex ipso admonearis te in maximi momenti negotio coram throno divinæ Majestatis consistere, ac veluti in Sancta sanctorum introire: & si hactenus oportuit te purum & ferventem esse, jam memineris te deinceps debere tanto ardore inflammari, ut eo possis omnes circumstantes, imò universum terrarum orbem succendere.

§. VIII. *De Canone usque ad Consecrationem.*

HÆc pars Missæ Canon dicitur, id est Regula, quæ in sacrificii oblatione servanda est. Constat autem, ut testatur Tridentinum Concilium, ex ipsis verbis Domini, ex Apostolorum traditionibus, ac summorum Pontificum institutionibus; nihilque continet quod non maximam redoleat pietatem & sanctitatem, atque offerentium mentes in Deum erigat, ut cum eo jungantur.

Submissa voce recitatur, ut per silentium tum gravitas negotii, quod quasi secreto cum Deo tractatur; tum compositus, pacatusque animi status, qui ad hanc functionem ritè peragendam necessarius est, intelligatur. Ejus verba attentè & devotè prolata ipsa literalì significatione pios affectus suppeditabunt. Per particulam *igitur* connectitur cum præcedentibus: cum enim tibi Angelorum ministerio, quorum vocibus tuas adjungi in Præfatione rogasti, jam quasi pateat ad cælum via; statim fiducialiter ad thronum Dei accedis, & elevatis sursum oculis, expansisque manibus, preces tuas ad Deum effundis, per Christum eum rogans, uti accepta habeat *hac dona* ab ipso nobis collata, *hac munera* à nobis ipsi oblata, *hac sancta sacrificia*, quæ pro peccatis nostris offeruntur. Et primo quidem personam commemoras, cui oblatio dirigitur, nempe Deum Patrem: secundo, Mediatorem Christum Jesum: tertio, offerentes, eorumque affectum: quarto, res oblatas, quas petis ut Deus acceptet & benedicat: quinto, eos pro quibus offertur, Ecclesiam scilicet, summum Pontificem, & alios: sexto, ea omnia, quæ consequi hac oblatione desideras, redemptionem, salutem, incolumitatem: septimo Beatam Virginem, & præcipuos Principes Curie cælestis, quorum suffragia memor tuæ imbecillitatis imploras, ut Deum tibi propitium reddant.

Ut omnium recordari possis, pro quibus orare debes, postquam dixisti, *Memento domine famulorum, famularumque tuarum*: utque ipsæ preces vim habeant efficaciorum, multum proderit cum Christi Domini cruciatibus illas sociare, hunc ferè in modum. Primo, pro te ipso orabis per sanguinem pro nobis effusum, ut per illum expieris à peccatis, & eas virtutes obtineas, quæ tibi maxime sunt necessariae, & finalem perseverantiam. 2. Per latus transfixum Ecclesiam commendabis, quæ ex eo orta est. 3. Per caput spinis coronatum, Summum Pontificem, omnesque Principes, & Antistites. 4. Per vulnus

dexteræ manus, amicos, consanguineos, & benefactores. 5. Per vulnus sinistrae, omnes qui te oderunt, vel aliqua molestia aut scandalo affecerunt. 6. Per dextrum pedem transforatum, personas, & negotia à superioribus commendata. 7. Per sinistram, omnes qui sunt in peccato mortali, ut in dexteram partem transferantur. 8. Per flagella, sputa, & alapas, ethnicos, hæreticos, ceterosque infideles, qui Deum contumeliis afficiunt. 9. Per crucifixionem, Religiosos omnium ordinum, ut crucem voluntariæ asperitatis libenter ferant. 10. Per sitim, eos omnes qui tuas preces expetunt. 11. Per angorem, quem in horto pati voluit, omnes qui in aliqua calamitate, periculo, necessitate, tentatione, aut molestia versantur. 12. Per mortem & sepulturam, justos omnes, ut cum ipso sepulti semper in iustitia perseverent. Speciatim verò pro illis orabis, quorum te Deus meminisse vult, tu nescis: pro his quos Deus maximè diligit, licet eorum numerum, & nomina ignores; id enim gratissimum illi est, ut amicorum ejus memor sis. Ab his autem orationibus te brevissimè expedies, imitatus Ecclesiam, quæ paucissimis verbis se ipsam, Summum Pontificem, & Antistitem, omnesque orthodoxos commendat. Neque enim decet privatas causas prolixius quam publicas tractare, præsertim apud eum Principem, qui omnia scit, & nos admonuit, ne orantes multum loquamur. Consultius itaque erit pro omnibus ante Missam fusius orare, ut in ipsa brevior sis:

Postquam verò privatæ devotioni satisfecisti, rursus publicas Ecclesiæ preces assumis pro circumstantibus & pro offerentibus, sive præsentibus, sive absentibus: & quia sacrificium jam oblatum fuit in expiationem culparum, in gratiarum actionem, & impetrationem omnium beneficiorum, jam primarius ejus finis exprimitur hac oratione, *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ*, qua protestaris & agnoscis supremum Dei dominum, & infimam nostram servitutem ac subjectionem; expansis manibus

super oblata veteri ritu, ut ea transferas in Dei potestatem, ipsum exorans, ut *ab aeterna damnatione nos eripi jubeat, & in electorum suorum grege numerari*. Tum ipsi commendas sacrificii oblationem, ut eam *in omnibus benedictam, & inter dona sibi grata adscriptam & ratam, sive approbatam, & confirmatam: atque rationabilem, divinis scilicet rationibus congruentem, ac tandem acceptabilem, idest dignam, quæ non solum ex parte doni, sed etiam ex parte ministri offerentis à Deo acceptetur non quidem ex nostris meritis habere, sed sua gratia facere dignetur*. Porro ad illa verba, *Vt nobis corpus & sanguis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Iesu Christi*; actualem & expressam intentionem renovabis consecrandi corpus & sanguinem Christi per transsubstantiationem panis & vini Christi verbis conficiendam.

s. IX. *De Consecratione usque ad Orationem Dominicam.*

Post multas oblationes verbis hætenus expressas, sequitur tandem realis oblatio, qua idem Christus incurrentè immolatur, qui in ara crucis semel seipsum cruentè obtulit. Quod si hætenus necessaria fuit puritas, humilitas, & reverentia; multò major nunc requiritur, cum ad tremendum mysterium non sine timore & horrore perficiendum appropinquas. Humilia te igitur quantum potes, & recordare quid acciderit Ozæ: tum ea Christi verba tibi ad aurem dici existima: *Ecce appropinquat hora & filius hominis tradetur in manus peccatoris*. Considera te hic Christi personam gerere, totumque hominem internum & externum ad ejus majestatem & sanctitatem compone: & cura ne quid sit in te dissonum à persona quam sustines.

Hæc verba, *Qui pridie quam pateretur*, proferuntur historicè, & recitativè, ut inspicias & facias secundum exemplar, quod tibi à Christo Domino monstratum est. Cum dicis, *Accipit panem in sanctas ac venerabiles ma-*

nus suas, considerabis quam puræ debeant esse manus; quæ tantum pignus attrectant, & hinc disces hoc opus esse divinæ omnipotentiae. Cum oculos in cælum elevas, illuc trāsferes universas animæ vires & cogitationes. Cum dicis *gratias agens*, gratias item ages ob hujus sanctissimi sacramenti institutionem. Verba consecrationis prolaturus considera te ea formaliter & enunciativè proferre in persona Christi. Iphis autem prolatis penetra oculis fidei id quod latet sub speciebus sacramentalibus: tum genua flectens aspice iisdem oculis fidei exercitum Angelorum te circundantem, & cum illis adeò profunda reverentia Christum adora, ut cor tuum usque ad abyssum humilies. Ad elevationem, Christum in cruce exaltatum contemplare, & ora ut omnia trahat ad seipsum. Varios etiam virtutum actus, eosque intensissimos elicies, nunc hos, nunc illos, fidei, spei, amoris, adorationis, humilitatis, & similium, mente dicendo, *Iesu fili Dei miserere mei. Dominus meus & Deus meus. Amo te Deus meus, & adoro toto corde & affectu*. Poteris etiam renovare intentionem pro qua celebras, & sacrum offerre secundum quatuor fines. Specialiter verò cum calicem elevas, memor eris cum sensu doloris & lachrymis sanguinem Christi pro te effusum fuisse, & à te sæpè contemptum: ipsūque adorabis veluti in compensationem præteritorum contemptuum. S. Petrus Martyr in calicis elevatione gratiam petebat martyrii & obtinuit; tu adversitatum incruentum martyrium postulabis.

Ad illa verba, *Hæc quotiescunque feceritis*, passionis & mortis Christi recordaberis, quam consecratio panis à consecratione vini sejuncta repræsēntat. Et quia peracta consecratione statim adsunt sancti Angeli, & perseverant venerabundi, donec sacrificium sit consummatum; tu horum reverentiam æmulare. Nam si cælum est, ubi est Deus, cælum sine dubio efficitur sacrum altare, in quo tantum peragis mysterium, tuque admirabili summi boni participatione quodammodo deificaris. Quoties verò ho-

stiam tanges aut calicem, Christum complectere & cordi tuo adstringe omni possibili amoris affectu.

Post consecrationem sequitur Oratio, *Vnde & memores,* qua Christi passionem, resurrectionem, & gloriosam ascensionem commemoras, quibus mysteriis excitatur fides, spes roboratur. Sperare enim debes per merita tam beatæ passionis, è qua omnis beatitudo nostra promanat, te aliquando participem futurum resurrectionis, & ascensionis in cælum, ac gloriæ sempiternæ. Nec nudam solummodo adfers mysteriorum commemorationem, sed simul cum hostia pura, sancta, & immaculata, corpore scilicet & sanguine Christi, licet enim propter species sacramentales panem adhuc nomines, non tamen panem qui prius erat, sed *panem vitæ æternæ, & calicem salutis perpetuæ.* Elicies autem actus gaudii propter Christi glorificationem, & cum dicis, *suprà quæ propitio ac sereno vultu,* offeres Deo omnia antiqua sacrificia.

Cum inclinatus Deum rogas, ut sacrificium perferri jubeat in sublime altare suum per manus sancti Angeli sui, ad summam interiorem humilitatem te excitabis, & ipsos beatissimos spiritus orabis, ac nominatim S. Michaëlem, ut opem tibi ferant. Cum dicis, *Omni benedictione & gratia repleamur,* ingens desiderium elicies consequendi ex meritis Christi omnia possibile dona, quibus maximè possis Deum glorificare. In *Memento* mortuorum orabis primò pro consanguineis: tum pro iis, qui tibi causa fuerunt alicujus crucis, seu molestiæ: deinde pro benefactoribus, postea pro aliquo recenter mortuo, aut specialiter commendato: demum pro iis, qui neminem habent, cujus suffragiis nominatim juventur.

In illa oratione, *Nobis quoque peccatoribus,* agnosce te peccatorem esse circumdatum iniquitate, & time: licet enim nihil tibi conscius sis, non tamen in hoc justificatus es. Spem igitur erige ob multitudinem miserationum Dei, & magno animi ardore partem aliquam & societatem cum sanctis tibi donari humillimè pete, atque

in eorum confortium admitti, optando eximiam vitæ sanctitatem pro majori Dei gloria in Christo Jesu Domino nostro. *Per quem*, ais consequenter, *hæc omnia, Domine, semper bona*, panem scilicet & vinum, *creas*, quia per ipsum omnia facta sunt: *sanctificas* cum in prima oblatione sacrificio sunt destinata: *vivificas* mediante transsubstantiatione: *benedicis*, quia per hæc sacramenta copiosam acquirimus gratiam; & *prestas nobis* in cibum & redemptionem. Porò hæc verba valdè ferventer pronuntiabis, itemque sequentia, quia per Christum, cum Christo, & in Christo est *Deo Patri omnipotenti omnis honor & gloria*. Hic autem gratulari poteris toti sanctissimæ Trinitati gloriam quam habet per Christum: & dum tenes hostiam super calicem offeres SS. Eucharistiam, quam sub utraque specie in manibus habes, in laudem & gloriam Dei, pro omnibus beneficiis, in expiationem culparum, & pro omnium bonorum impetratione.

§. X. *De Oratione Dominica usque ad Communionem.*

Absoluto Canone jam te ad communionem preparare debes facto initio ab oratione Dominica, quam cum tremore, & filiali erga Deum affectu recitabis, oculis in sacramentum intentis, quia Christus simul cum Patre preces tuas audit & exaudit. Septem sunt ejus petitiones, in quibus summam continentur res omnes à Deo petendæ, & pro quarum impetratione hoc sacrificium offertur. In prima petitione desiderium excitabis eximie tuæ & aliorum sanctitatis, ut gloria Dei augeatur, ut ab omnibus ametur & timeatur, ejusque sanctitas, bonitas, sapientia ubique innotescat. In secunda optabis Deum in tua, & cæterorum voluntate regnare, simulque petes ad regnum illius feliciter pervenire. In tertia rogabis, ut omnes homines sic Deo serviant & obediant in terris, sicut ei ab Angelis servitur in cælis, nunquam peccando, & quæ illi grata sunt semper ferventissimè faciendo. In quarta omnia necessaria pro victu, vestitu, cæterisque

temporalibus postulabis. In quinta, implorata Dei liberalitate pro alimentis, ejusdem clementiam pro remissione peccatorum deprecaberis, elicitu actu contritionis, & sincere dilectionis omnium inimicorum, & aliorum, qui tibi causa fuerunt alicujus molestiae, pure illos amando propter Deum. In sexta diffidens de propriis viribus, & timens malitiam & inconstantiam tuam, petes à Deo, ut te praeservet à tentationibus, ne fortè in eas inductus ab ejus gratia & amicitia excidas. In septima à malis culpæ & pœnæ liberari precaberis, atque ab omnibus adversitatibus, quas diabolus & mundus contra te moliuntur.

hec postrema petitio fusius explicatur in sequenti oratione, *Libera nos quæsumus Domine*, in qua mala enumerantur, à quibus postulas liberari, præterita scilicet, præsentia, & futura. Mala autem præterita sunt peccata, de quibus scriptum est, *Fili peccasti: ne adicies iterum, sed de præteritis deprecare ut tibi dimittantur*. Præsentia sunt quotidiana peccata, & aliæ calamitates. Futura sunt tentationes, & aliæ imminentes miseriæ, quæ sine speciali Dei adjutorio évitari non possunt. Ad hæc impetranda opem flagitas B. Virginis, Sanctorumque Apostolorum Petri, Pauli, & Andreae & omnium Sanctorum: & signans te signo crucis pacem petis, quam Christus nobis sua passione promeruit.

Sequitur fractio hostiæ in tres partes, quarum unam dum calici immittis, intimam cum Deo unionem postulabis. Pacem populo annuncians triplicem cunctis pacem desiderabis: pacem scilicet uniuscujusque cum Deo, quæ in ejus gratia & amicitia consistit: pacem cum seipso, quæ in concordia appetitus cum recta ratione sita est, ut quod ista dicat, ille exequatur: pacem cum proximo suo, ut nemo alteri præbeat offensæ occasionem, sed omnes potius Christianæ charitatis officiis sibi devinciat.

Ad primum *Agnus Dei*, elicitu actu fidei erga Christum ibi præsentem, qui est verè Agnus Dei pro nobis.

cruce immolatus, liberari & præservari petes ab omnibus miseriis spiritualibus, quales sunt habitus pravi, tepiditas in obsequio Dei, inconstantia in bene cœptis. Ad secundum liberari item & præservari petes à miseriis temporalibus, à peste, fame, bello, morbis & persecutionibus, quatenus à servitio & cultu pacifico Dei nos impediunt. Ad tertium pacem postulabis, quam parit bona conscientia, dominium sui, omniumque rerum creaturarum contemptus.

§. XI. *De Communione.*

RECTÈ Psalmographus de Domino loquens dixit, *Et factus est in pace locus ejus: & Apostolus etiam ait, Pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum.* Non ergò mirari debes, si sæpius repetita imploratione docet Ecclesia proximè ante communionem pacem à Deo petere, quæ & omnia bona in se complectitur, & dignum Altissimo præparat habitaculum. Hanc petitionem continet prima ex tribus orationibus, quæ communioni præmittuntur; post quam in secunda remissionem postulas peccatorum, & donum perseverantiæ. Tertia verò timorem in te excitat ne panis vitæ & potus æternæ salutis *proveniat tibi in iudicium & condemnationem: sed mox fiduciam concipies sperans ut meritis Christi tibi proficit ad tutamentum mentis & corporis, & ad medellam percipiendam.* Tum genuflexus Deum adorabis ardentissimum concipiens desiderium ipsum in sacramento suscipiendi, cum versiculum illum profers *Panem celestem accipiam & nomen Domini invocabo.*

Cum dicis, *Domine non sum dignus*, confitere indignitatem tuam, sed simul agnosce Dei omnipotentiam & misericordiam sequentibus verbis, *sed tantum dic verbum & sanabitur anima mea.* Te autem indignum fateberis, primò propter peccata tua, secundò ob vilitatem naturæ tuæ, tertio quia ex te nihil es, nihil habes, nihil potes.

Ante communionem subsiste aliquantulum, & præcipuarum virtutum, humilitatis, fidei, spei, charitatis, contritionis, abnegationis, & adorationis actus breviter elice, quos sequenti vel simili modo formabis. Quamvis autem longiusculi videantur, si tamen memoriæ benè impressos habebis, fient tibi ex ipso usu & agilitate à Deo tributa adeò familiares, ut quasi in instanti eos mente depromas.

Ita est, Domine Iesu, indignissimus sum, quia omnibus peccatoribus, & ipsis damnatis deterior sum, indignus omni bono, & dignus omni malo. Fretus tamen pietate & misericordia tua infinita, te sumere præsumo. Credo Domine, quicquid credit à te edocta S. Romana Ecclesia, & quicquid illa damnat ego pariter damno & anathematizo. Spero à te, & peto omnia auxilia necessaria pro consequenda mea perfectione & salute aeterna tuis infinitis meritis, & Sanctorum tuorum opitulationi ac communioni innixus. Gaudeo & exulto de omni bono & gloria tua, ejusque propagationem quam maximam desidero. Omnia peccata mea quantum possum detestor propter te, paratus pro iis plenissimè in hac vita satisfacere, ut anima mea purissimum tue Majestatis habitaculum semper sit. Parco omnibus qui me aliqua molestia affecerunt, aut deinceps afficient & eos propter te sincerè amo, Offero me ad omnia mala pœna juxta beneplacitum tuum toleranda, renunciando voluntati, judicio, amorì proprio, ac libertati, meque tibi resignans cum omninoda indifferentia. Te denique summum bonum meum suppliciter adoro, & precor per illam amaritudinem, quam sustinuiisti pro me in cruce, maxime in illa hora, quando anima tua egressa est de corpore tuo, ut miserearis animæ meæ in egressu suo.

Hæc postrema verba addita sunt, ut impetres bonam mortem, & cum ea dicis Christi, corpus sumere intendes per modum Viatici, si ipsa die te mori contingat.

Sumpturus sanguinem considera te nihil habere, quò dignè possis pro Christi corpore, quod sumpsiisti, gratias

agere; & ideò paris valoris sanguinem offerens dices magno spiritu verba illa? *Quid retribuam Domino*, cum sequentibus orationibus quæ sumpto sanguine dici debent.

Quia verò post Communionem aliqua mora intercedit, dum abluitur calix, complicatur corporale, extenditur velum; ea durante eos affectus breviter & ferventer elicies, qui magnis Principibus exhiberi solent, cum alicujus domum dignantur invisere. Primò itaque tantum hospitem adorabis in ejus Divinitate & Humanitate. 2. Gratias ages, quod ad te tam indignum venire dignatus sit, & pro aliis beneficiis generalibus & particularibus. 3. Splendidè eum tractabis præbendo illi omnia, quæ à te desiderat, detestando scilicet omnia peccata; renovando vota, & bona proposita; proponendo ab iis abstinere, quæ illi displicent, & facere semper quod melius est; offerendo te paratum ad omnem crucem & molestiam. 4. Petes à tanto Rege qui omnia potest, quicquid tibi & aliis, vivis & defunctis est necessarium.

s. XII. *De postrema parte Missæ usque ad finem.*

Peracta communionem sequitur gratiarum actio, quæ est ultima Missæ pars incipiens à Versiculo, qui Communicatio dicitur, eo quod olim caneretur, dum populus communicabat. Sequentes autem orationes, non solum gratiarum actionem continent, sed etiam postulationem ut dona accepta in te permaneant, & majus quotidie sumant incrementum. Tum dimittitur Populus, & dum ille respondet, *Deo gratias*, iterum gratias ages Deo. Ad orationem *Placeat tibi*, rursus offeres sacrificium purissima intentione, & cum omni desiderio triumphantis ac militantis Ecclesiæ, pro ut ipsa verba sonant. Deinde Populo benedicens uberem à Deo omnibus fidelibus benedictionem, omniumque cælestium gratiarum abundantiam ex animo precaberis, ut nunc in via, postea in patria sanctissimam Trinitatem omnes glorificent.

Leges demum in fine initium Evangelii secundum Joannem cum reverentia & affectu gratitudinis pro beneficio Incarnationis & vocationis ad fidem, & cum desiderio gloriae Dei, ut ab omnibus agnoscat, & glorificetur. S. Augustinus, ut gravissimi auctores testantur, hoc Evangelium aureis literis conscribendum, & per omnes Ecclesias in loco eminenti proponendum esse dicebat. Idem antiqui Christiani tanti faciebant, ut plerique collo appensum ferrent, tanquam alterum Christianae fidei symbolum, ac veluti amuletum contra daemonum vexationes. In prima hujus Evangelii parte agnosces, quantum sit hospes, quem sub panis & vini velamine latentem suscepisti, nempe Verbum aeternum, per quod omnia facta sunt, Filius Dei, Patri consubstantialis, hominum lux & vita, per quem & in quo omnes vivunt & illuminantur. Expendes deinde ne forte ad te pertineant verba quae sequuntur, *Lux in tenebris lucet, & tenebrae eam non comprehenderunt.* Sicut enim homini caeco praesens est sol, sed ipsi soli absens est: sic homines terrenis affectibus veluti tenebris obvoluti intimam Dei lucem non vident, nec ab ea illuminantur. haec etiam verba ponderabis, *In mundo erat, & mundus eum non cognovit: In propria venit, & sui eum non receperunt:* ne & haec forsitan in te locum habeant, quod ne contingat, Deum precaberis & timebis. In ultimis denique verbis attendes quod dicitur, *Dedit eis potestatem Filios Dei fieri,* & hoc in te adimpleri rogabis: & quia Verbum divinum plenum est gratiae & veritatis, ex hac plenitudine ubertim haurire satages quicquid tibi ad salutem & perfectionem est necessarium.

*Quid agendum post Missam.**§. I. Discessus Sacerdotis ab Altari, & quedam exercitia post Missam.*

Quia finis bonorum operum debet esse gratiarum actio, ab Altari post sacrum discessurus Canticum incipis trium puerorum, quo ad gratias pro tanto beneficio Deo agendas omnes creaturas invitas. Ipsum itaque recitabis dum pergis in sacristiam, dum te sacris vestibus exuis, omni possibili devotione atque ardentissimo affectu Deum benedicendi & superexaltandi proptet ipsius infinitam bonitatem. Quo absoluto in persona Ecclesiae, quae illo concludi sacrificium praecipit, in locum te recipies ab omni strepitu & distractione remotum, in quo clauso ostio cordis tui, caeterisque cogitationibus exclusis soli Deo vacabis, nec ab eo recedes. donec benedixerit tibi. Sunt quaedam orationes variis affectibus plenae, post Missam recitandae, quas sancti Doctores Thomas & Bonaventura composuerunt. Has si devotè & sedatè recitaveris, ponderatis verbis & sensibus, non erunt inutiles & infructuosae. At si eas celeriter percurreris, ut nonnulli solent, statimque recesseris, nulla protracta cum Christo mora; vide & considera, quam plenè tuae conscientiae satisfacias. Nullum certè pietatis sensum habere convincitur, qui non libenter cum Deo manet. Nec valent praetextus negotiorum vel studii, quibus se tepidi excusant: quod enim gravius & utilius negotium, quam de animae salute cum Deo tractare? Vel quid possunt docere libri, quod non Deus praesens melius doceat? Sicut igitur post prandium necessaria est quies à negotiis & laboribus, ut nativus calor cibum subigat, & in substantiam aliti convertat; ita post hoc convivium quies requiritur ab externis & humanis occupationibus,

ut divinum sacramentum vim suam & virtutem in animam diffundat.

Et primò quidem diversarum virtutum actus elicies: *Fidei*, confitendo Christum à te susceptum, esse verè Deum & hominem, cujus divinitati & humanitati ea omnia conveniant, quæ credit & docet Ecclesia. *Spei*, sperando ab eo multa bona naturæ, gratiæ & gloriæ. *Charitatis*, elicitò erga illum ferventissimo amoris affectu: gaudendo quod ejus Divinitas tantæ sit eminentiæ, ut nullo modo comprehendi possit: dolendo quod tot peccata contra illum & tu olim commiseris, & passim committantur. *Humilitatis*, considerando quis venerit, & ad quem: ponderando magnitudinem hujus beneficii, attentis peccatis tuis præteritis, statu præsentis, & perfectissimo gradu vitæ spiritualis, ad quem tendere debes, & à quo adhuc longissimè distas. *Desiderii & Zeli*, optando ut cessent peccata, impii convertantur, justi multiplicentur & proficiant, & Deus ab omnibus glorificetur.

Deinde quinque sensus internos animæ circa Dominum præsentem exercebis. Et primò inspicere illum in te, ejus majestatem, & splendorem, manusque, pedes, & latus cum quinque splendidissimis vulneribus: aspice quod ipse sit Deus, splendor paternæ gloriæ, & figura substantiæ ejus, tam excellentis pulchritudinis, ut omnes ipsum videntes beatos faciat. Concipe affectus nunc reverentiæ & humilitatis, avertens oculos à conspectu tantæ majestatis: mox gaudii & exultationis: tum laudis, & gratiarum actionis. 2. Audi quid loquatur in te, & discere ab eo veram morum emendationem, & veras virtutes. 3. Percipe odorem virtutum ejus & post eum curre, atque illum imitare: considera quoque quanta sit fragrantia oblatis sacrificii, quod suavissimè olet æterno Patri. 4. Gusta quam suavis sit Dominus, & dulcissimo convivio corporis & sanguinis ejus recreatus, prope mundi vilissimos cibos nunquam amplius degusta-

ret cumque ipse sit summa jucunditas, statue de cætero non affici erga aliquam creaturam. §. Tange eum, & ora ut perlustret cor tuum & omnia interiora tua, & virtus de ipso exeat ad sanandum & vivificandum quicquid morbidum & vitiosum in te repererit: Pete etiam humiliter osculum ejus & dic cum sponsa, *Osculetur me osculo oris sui*; & suspira ad intimam cum ipso unionem. Oscula quoque spiritualia figes pedibus, manibusque transfixis, & cæteris membris, quæ gravioribus tui causa doloribus & vulneribus excruciatâ fuerunt.

His demum alia exercitia adjunges, vel quæ infra describuntur, vel quæ tibi devotio suggererit, quibus peractis, singulari cura cor tuum & sensus custodire satages, tantam Dei dignationem crebrò per diem in memoriam revocabis, piis affectibus & aspirationibus acceptam gratiam conservabis, atque in omnibus te ita geres, ut in Christum, quem suscepisti, omnino transformatus videaris, virtutum ipsius imitatione, morum gravitate, & rerum omnium abdicatione.

§. II. *Actus Amoris post Missam.*

AMo te, Domine Jesu, jucunditas mea, & requies mea; amo te summum & unicum bonum meum ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, ex totis viribus meis: & si tu vides me in hoc deficere, saltem desidero amare te; & si satis id non opto, saltem desidero id multum desiderare. Succende, Domine, igne tuo ardentissimo viscera mea, & quando quidem non nisi amorem petis à me, da quod jubes & jube quod vis. Nisi enim dederis mihi velle & perficere, peribo utique in infirmitate mea. Sonet vox tua in auribus meis, vox illa dulcissima & efficacissima? Volo. Nam si vis potes me mundare, & illuminare; potes me ad supremum amoris gradum elevare. Sicut voluisti pro me pati & mori; ita etiam velis, ut appareat in me fructus passionis & mortis tuæ. Memento verbi tui servo tuo, in quo mihi spem dedisti:

dedisti: tu enim dixisti. Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo. O dulcissimum verbum, tu in me, & ego in te! O quantus amor, tu in me vilissimo peccatore, & ego in te, Deus meus, cujus majestas incomprehensibilis est! Unum est mihi necessarium & hoc solum quæro, in te vivere, in te quiescere, à te nunquam separari. Felix est, qui te quærit, felicior qui te possidet; felicissimus qui in hac possessione perseverat & moritur. O dies infelices, quos turpiter transegi diligens vanitatem, & recedens à te! Et nunc Domine, qui venisti in hunc mundum, ut peccatores salvos faceres, redime animam meam in sola fiducia miserationum tuarum respirantem, & aufer à me omnia amoris tui impedimenta. Procul sit à me omnis terrena delectatio, nihil sapiat mihi, nihil me alliciat nisi tu. Vive & regna semper in me, fidelissimæ amator animæ meæ, in te enim sunt omnia bona, & jam deinceps paratus sum omnia potius mala perpeti, quam ut unquam cessem amare te. O corpus sacratissimum quinque vulneribus sauciatum, pone te ut signaculum super cor meum, & imprime illi charitatem tuam. Obsigna pedes meos, ut sequar vestigia tua; obsigna manus, ut bona semper opera exerceam: obsigna latus, ut ferventissimos amoris tui actus proferam in æternum. O sanguis pretiosissime, qui omnem hominem abluis & purificas, lava animam meam, & pone signum in faciem meam, ut nullum præter te amatorem admittam. O dulcedo cordis mei & vita animæ meæ, sicut tu in Patre, & Pater in te est; ita ego per gratiam tuam unus tecum sim amore & voluntate: mihi que mundus crucifixus sit, & ego mundo. Amen.

§. III. *Gratiarum Actio post Missam.*

GRatias tibi ago, benignissime Deus, quod me vilissimum peccatorem admittere dignatus sis ad vivificum tuæ mensæ convivium. Et quis sum ego pulvis &

C. Bona Opusc. Spirit.

S

cinis, ut apponeres erga me cor tuum, inclinans caelos tuos & descendens, ut sanguine tuo purissimo fordes meas lavares, & deficientem præ fame animam meam, non manna de caelo, sed carne tua immaculata reficeres & satiares. Si caeli caelorum te capere non possunt, & Angeli non sunt mundi in conspectu tuo, quis ego sum, & quæ domus mea, ut ad me venire, & indignis manibus meis contrectari, ac in me commorari volueris? Quid in me invenisti, rex tremendæ majestatis, quod à templo gloriæ tuæ traheret te, & descendere faceret in abyssum miseriarum? Vos Angeli sancti, vos omnes electi Dei, venite, audite, & narrabo vobis, quanta fecit Deus animæ meæ: cum enim essem pauper & abominabilis, nec auderem oculos meos levare ad caelum præ multitudine iniquitatum mearum, ille me de pulvere suscitavit, erexit de stercore, ut sederem cum Principibus, & de mensa ejus comederem omnibus diebus vitæ meæ. Gratias illi agite ex me vos amici mei fidelissimi, ego enim puer sum, non annis, sed sensu, & nescio loqui, nec verba invenio, quibus possim, ut par est, tam copiosum munus gratiæ extollere, & prædicare. Quis enim amor infinitæ charitati ejus à me reddi potest, qui frigus & gelu dici, non autem amor mereatur? Quæ laus, quæ adoratio, quale obsequium meum erit, quod nullum non reddat infinita ejus perfectio & dignitas; & ima ac summa indignitas mea? Sed tu Domine miserator & clemens, & immensæ bonitatis, tu nosti figmentum meum, nec despicias humillimam gratiarum actionem, quam tibi offero de paupertate mea, & sacrificium laudis meæ honorificabit te. Tua est magnificentia, tua est gloria, & tibi laus in perpetuas aeternitates pro tam excelso & incomparabili beneficio. Tibi laudes concinant, tibi mecum gratias agant universi populi, tribus & linguæ; omnes Angeli & Sancti tui, quoniam misericordia tua magnificata est super me, & miserationes tuæ super omnia opera tua. Jubilent tibi om-

nes creaturæ, quæcunque cæli, terræ, & abyssi ambitu continentur, & laudem tibi perpetuam dicant, quæ à te exiens in te refluat omnium rerum principium & finem. Jubilent tibi & gratias agant cor meum & anima mea, vires, sensus, potentiæ, & omnia membra corporis mei: tibi que soli sit honor & gloria, à quo, per quem, & in quo omnia: qui es Deus benedictus & laudabilis in sæcula sæculorum. Amen.

s. IV. Oblatio post Missam.

SERVUS tuus ego sum, Domine Deus meus, & pro tributo servitutis meæ aliquid tibi offerre vellem, quod majestate tua dignum & acceptabile foret: sed excedit omnem facultatem meam debitum meum, quia tantum tibi debeo, quanti tu vales, qui infinitus es. Et ex me quidem nihil possum, nihil sum: habeo tamen ex gratia tua donum præclarissimum, quod nullo modo recusare potes: habeo dilectissimum filium tuum Dominum meum Jesum Christum, qui ita se mihi communicavit, ut ego in illo, & ille in me sit. Quare verba Prophetæ tui aptissimè usurpabo & dicam; *Benedic anima mea Domino, & omnia que intra me sunt nomini sancto ejus.* Ipse enim Filius tuus dignè pro me nomini tuo benedicet, teque amabit, & glorificabit, nam intra me sacramentaliter existens factus est unum mecum, & ego unum cum illo. Ipsum igitur offero tibi velut thymiana suavissimi odoris ad maximam tui gloriam & honorem, in gratiarum actionem pro universis beneficiis tuis; in remissionem peccatorum meorum, & totius mundi; ad impetrandum mihi & omnibus, pro quibus oravi & orare debeo, omnia subsidia vitæ temporalis & æternæ, & pro animabus omnium fidelium defunctorum. Suscipe, Domine cum hac sacratissima oblatione animam meam, & corpus meum, omnes vires & affectus meos, ut sim perpetuum holocaustum jugiter ardens Majestatis tuæ. Præsta ut deinceps nec membra, nec sensus, nec potentias, nec

vitam habeam, nisi ut te amem & serviam tibi. Tu sapientia mea, tu lux mea es; tu fortitudo mea & robur meum: doce me, illumina me, corrobora me, ut cognoscam & faciam voluntatem tuam. Offero me tibi in servum perpetuum, meque totum resigno in beneplacitum tuum, abjecta de me omni cura & sollicitudine. Quicquid mihi evenire permiseris, à divina manu tua amantissimè suscipiam. In tempore & in aternitate id volo, quod tu ab aeterno de me decrevisti, sive prosperum illud sit, sive adversum. Vivat semper & regnet super me beneplacitum tuum, quod in omni verbo, actione, cogitatione, & levissimo quoque motu implere desidero. Domine ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Desunt enim mihi verba, quibus explicem affectum meum, sed projicio me in ardentissimam fornacem amoris tui, quo succensus ad me venire dignatus es, & mansionem apud me facere. Succende me Domine, inflamma cor meum, viscera combure, ut jugiter tibi ardeam, in te vivam, & in te moriar. Amen.

§. V. *Petitiones post Missam.*

Dulcissime amator, Domine Jesu Christe, qui me corpore tuo immaculato, & pretiosissimo sanguine refecisti, ignosce obsecro indignitati meæ, & quicquid deliqui in hujus Missæ celebratione misericorditer indulge. Agnosco enim & confiteor præsumptionem meam, quia ad hoc tremendum mysterium accedere ausus sum sine debita præparatione, reverentia, humilitate, & charitate. Respice in me oculis misericordiæ tuæ, & supple excessu meritorum tuorum meam nimiam imperfectiorem. Heu quotidies venisti ad me, ut pauperrimam animam meam donis tuis locupletares! Ego autem contempsi te, & abii in regionem dissimilitudinis post prava desideria cordis mei. Cumque inutiliter dissipata omni substantia ad te nudus & fame consumptus reversus sum, tu suscepisti me, & omnium iniquitatum mearum

oblitus es. Bonum mihi quod amasti me amore æterno & infinito : nisi enim infinita esset bonitas tua, nullo modo posses tolerare miseriam meam. Vincat igitur & absorbeat bonitas tua malitiam meam. Riga me lacrymis, quas fudisti pro me; unge me myrrha doloris tui, astringe vinculis, ablue sanguine, cruce erige, morte vivifica. Penetret amor tuus viscera mea, & omnem alienum amorem expellat. Abscedat phantasmatum multitudo, meque totum in te transforma, ut in te pereat omnis substantia mea, meque amplius non inveniam nisi in te. Imprime cordi meo amorem crucis & humiliationis, qui ut me redimeres nec uno quidem momento sine cruce esse voluisti. Ne patiaris me sine fructu à te recedere, sed operare mecum mirabilia tua, sicut cum sanctis tuis operatus es : & fac me ambulare in fortitudine cibi istius usque ad montem perfectionis. Succende me ignita vi amoris tui, ut sim recum consummatus in unum, omnino abstractus à me ipso, & ab omni creatura. Omnibus quoque famulis tuis, pro quibus obtuli hoc sacrificium, & pro quibus orare debeo, seu tu rogari vis, da pacem, salutem, & tuam benedictionem. Converte miseros peccatores ad te, revoca hæreticos atque schismaticos, illumina infideles te ignorantes. Adesto omnibus qui in aliqua necessitate, & tribulatione constituti sunt. Esto propitius propinquis & benefactoribus meis. Miserere omnium adversantium mihi, vel qui me aliqua molestia affecerunt. Succurre illis qui se meis precibus commendârunt. Da vivis veniam & gratiam, da fidelibus defunctis lucem & requiem sempiternam. Amen.

s. VI. *Aspirationes post Missam ad B. Virginem, Angelos, & Sanctos.*

Respice in me, Gloriosissima Virgo Maria, quia dignum obiectum oculorum tuorum nunc factus sum. Loquere pro me bona dilectissimo Filio tuo, qui me corpore & sanguine suo suavissimè refecit, & offer ei

Sf iij

merita tua in supplementum imperfectionis meæ. Grati-
as age ei pro me, & impetra mihi vt sacramentali sua
præsentia non discedat à me, nisi relinquat post se ani-
mæ meæ largissimam benedictionem.

Angeli sancti, ministri Dei altissimi, facientes
verbum illius, aspiciite Primogenitum Patris æterni,
quem introeuntem in orbem terrarum iussu Patris ado-
ratis, & facite me in eo spiritu & veritate illi servire,
qua vos eidem in hac vita ministratis, & nunc in cæ-
lesti patria servitis.

Sancti Patriarchæ & Prophetæ, viri desideriorum,
conscii secretorum Dei, intuemini promissum ab initio
mundi Redemptorem, quem tam ardentè desiderastis,
& tanto tempore expectastis, nec videre potuistis:
facite me toto affectu ad ipsum suspirare, vt reliquæ
promissiones eius fideles inveniantur, & sentiam pro-
missos huius sacramenti effectus.

Apostoli Iesu Christi, ejusque Evangelii clarissimi Præ-
dicatores, aspiciite in me ipsum dilectissimum magistrum
vestrum, quem tantoperè dilexistis: & impetrate mihi
ut intimis visceribus ipsum super omnia amem, ejusque
fervoris particeps fiam, quem tunc experimentaliter
gustastis, quando hoc cibo de manu ejus refecti fuistis.

Inviçtissimi martyres, Christum respiciite crucifixum,
pro cujus amore sanguinem vestrum tam libenter fudi-
stis, ipsumque orate, vt me semper in cruce vivere &
mori faciat, quatenus vicem quam possum ejus dilectio-
ni rependam.

Beati Pontifices, dominici gregis pastores, Agnum
cernite immaculatum, quem omnipotenti Deo in sacro
altari toties immolastis; & vestris precibus facite me
tanti sacrificii dignum ministrum, ut meipsum bonis
operibus perpetuò immolem tam sacræ oblationi asso-
ciatum.

Servi fideles Christi, sancti Monachi & Eremitæ,
videte dulcissimum Dominum vestrum; pro quo omnia

huius mundi oblectamenta, & affectu & re ipsa reliquistis; & facite me pro ejusdem amore prospera mundi despiciere, nulla eius adversa formidare, & ad fastigium sanctitatis quantocius pervenire.

Purissimæ Virgines, sponsum vestrum intuemini, cui cum summa exultatione Virginitatera vestram consecratis, illibatam mihi mentis & corporis puritatem obtinete, ut hujus vitæ cursu peracto mundus ab omni labe in conspectu Domini merear præsentari.

Omnes Sancti & Sanctæ Dei, consolatio pauperulæ animæ meæ, vos præsertim patroni & protectores mei, aspiciate magistrum, auctorem, & præmium sanctitatis vestræ, ac universam vestram felicitatem intra viscera mea manentem, mihi que ab ipso, cui vos tantoperè verbo & exemplo in hac vita conformastis, vestris intercessionibus impetrate, ut vestra semper vestigia sequar, & ut ad scopum mihi propositæ perfectionis, ac tandem plenus meritis ad vestrum merear consortium pervenire.

CONCLUSIO EXERCITIORVM POST
Missam.

A Nima Christi sanctifica me : Corpus Christi salva me : Sanguis Christi inebria me : Aqua lateris Christi lava me : Passio Christi conforta me : O bone Iesu exaudi me : Intra tua vulnera absconde me : Ne permittas me separari à te : Ab hoste maligno defende me : In hora mortis meæ voca me : & jube me venire ad te : ut cum sanctis tuis laudem te, in sæcula sæculorum. Amen.

Recedo à te modicum, Domine Iesu, sed non sine te; consolatio, felicitas, & omne bonum animæ meæ, & me amplissimæ dilectioni tuæ cum omnibus fratribus, amicis & inimicis meis humillimè commendo. Ama nos, Domine, & transforma quam simillimè in te. Totus occuper in te, & propter te, nihilque sit objectum verborum

actionumque mearum internarum & externarum, nisi tu amor meus. Qui vivis & regnas per omnia secula seculorum. Amen.

s. VII. *Cur multi ex frequenti celebratione non proficiant.*

CUm multi sint Sacerdotes; qui frequenter, multi etiam qui quotidie celebrant; & nihilominus huius vivifici ac divini sacramenti admirabiles fructus non percipiunt, necessarium procul dubio est tanti mali causas investigare. Unde enim in cura salutis tanta tepiditas, tanta in studio perfectionis negligentia; cum dicat Chrysostomus oportere nos ab hac mensa recedere dæmonibus terribiles, & ignem omni ex parte spirantes? Si Deus noster ignis consumens est, venitque in terras suam ignem ferens, qui ardeat & omnium corda comburat: cur ipso intra nos recepto, nec frigus à nobis expellitur, nec ardorem ejus sentimus? Nonne mortis indicium est, vel gravissimæ ægritudinis ignem habere in sinu, & omni calore destitui? Si olim non potuit coram arca Domini statua Dagon subsistere, sed statim corruit & contrita est: cur Christi præsentia amoris proprii tyrannicè in anima dominantis idolum non atterit & confringit? Cur tanta Christi demissio superbiæ spiritum non elidit? Cur tanta ejus mansuetudo iram non compescit? Cur tantus amor ad ejus sequenda vestigia non impellit? Effectus Eucharistiæ sunt præservare à peccatis, augere gratiam, terrenorum odium infundere, ad æternorum amorem mentem elevare, illuminare intellectum, succendere affectum, conferre animæ & corpori puritatem, conscientiæ pacem & lætitiâ, atque inseparabilem cum Deo unionem. Plerique tamen post frequentem celebrationem his effectibus non fruuntur, ad quos nimirum spectat Aggæi Prophetæ objurgatio dicentis, *Comedistis & non estis satiati: bibistis & non estis inebriati.* Defectus autem non in cibo & potu est, sed in prava edentis & bibentis dispositione. Et hæc prima tanti

mali causa est, quia aliud comedimus aliud esurimus: comedimus panem Angelorum, & immundorum animalium siliquas esurimus, deteriores Israëlitis, qui dum manna comederent in deserto, ad ollas Ægypti suspirabant. Quid igitur miramur, si fauces amaritudine infectæ mellis dulcedinem non percipiunt? Purganda est anima à delectationibus carnis & sensuum, à tepiditate, ab omni affectu ad creaturas, ut possit divinum sacramentum suos in ea effectus operari. Nam cor terrenis occupatum delectatio sancta declinat, nec datur divina consolatio admittentibus alienam.

Altera causa est ommissio necessariæ preparationis: plerique enim ad tantum ministerium accedere non verentur perfunctoriè, ex consuetudine, ex motivo humano, lucri potius quam devotionis causa, non considerantes quanti oneris sit vel semel celebrare. Cum vir Apostolici spiritus Joannes Avila quemdam Sacerdotio paulò ante initiatum immatura morte decessisse audisset, statim quæsivit num aliquando celebrasset: respondenti verò semel dumtaxat; Multum inquit deferet ante Judicem. Timere itaque oportet quia nemo dignè Sacerdotio fungi, nemo hujus sacramenti fructus percipere potest, nisi, quantum fert humana fragilitas, se ad illud disponat ea puritate, amore, & devotione; quæ supra à nobis explicatæ sunt.

Tertia demum causa est, quia multi sacro peracto ad exteriora statim divertunt, nec sinunt ut sacramentum suam in eis virtutem exercent. Isti revera gratiam Dei in vacuum recipiunt, nec de mensa cælesti fructum reportant; quia tantum Dominum ad se venientem indignè excipiunt, nec reverentur; aut gratias agunt: imò protinus ab eo recedunt ipsumque contristant, majestatem ejus, & incomprehensibilem dignitatem parvipendentes, nec advertentes quanta sit fœditas, vilitas, & miseria ipsorum ad quos venire dignatus est. Quod si adhibita omni diligentia ad dignè & devotè celebrandum, con-

tingat aliquem hujus convivii fructibus minimè perfrui, id admirabili sapientiæ Dei adscribendum est, qui hoc permittit, ut suæ industriæ non tribuat homo hoc gratiæ donum, sed cautè illud custodiat, & se illo semper indignum profiteatur.

CAP. VII.

Praxis celebrandi, cum quis prolixius orare non potest.

§. I. De Preparatione.

QUAMVIS humana negotia divinis functionibus nullo modo æquari, nec dum præferri debeant: quia tamen sunt aliqui sacerdotes publicis utilitatibus inservientes, qui necessariis & inevitabilibus occupationibus ita aliquando detinentur, ut prolixius orare nequeant; brevem illis & expeditam praxim proponere necessarium duxi, qua uti possint, cum celebrare voluerint, ne minus dignè divinum sacrificium offerentes, ejus fructibus priventur. Hæc autem tria tempora complectitur, id quod Missam antecedit, id quo perficitur, & quod proximè subsequitur.

Ante missam præmittenda præparatio duplex, remota & proxima. Pro remota hæc servanda. Vespere præcedenti cogitet se die crastina hostiam salutarem omnipotenti Deo oblaturum, eique cogitationi indormiat. Addat brevem aliquem affectum reverentiæ, amoris & desiderii. Sequenti die in eadem cogitatione & affectu evigilet; caveatque diligenter, ne animus ita se negotiis immergat, & ad externa dilabatur, ut cum tempus celebrandi advenit, ad se revocari & recolligi non possit. Proximè ante sacrum terrenis omnibus cogitationibus abjectis, omnique seposita rerum agendarum sollicitudine, mentem erigat ad cælestia. Perpendat qua devotione se sentiat ad ce-

lebrandum incitari, quo sine moveatur. Conscientiam excutiat & si aliquam ei maculam inesse deprehenderit, sacramentali confessione eluat cum intimo doloris sensu, & firmo proposito emendationis. Tum breve aliquod tempus sumat, quo fidem mysterii excitet, charitatem accendat, passionem Domini commemoret, dirigat intentionem, & Dei opem sibi & aliis flagitet. Auxilium quoque B. Virginis & Sanctorum ferventer & humiliter implorabit. Horum actuum & affectuum formulas supra descripsimus cap. 4. quas sibi quisque in brevissimas aspirationes redigere poterit pro suo captu & devotione.

§. II. De Celebratione.

Missæ celebrationi tres-comites adjunget, reverentiam, attentionem, & devotionem. Reverentia omnes motus exteriores componit, ut modestè graviterque fiant, præscriptis cæremoniis exactissimè servatis, summaque adhibita humilitate, quæ omnino necessaria est hostiam immaculatam offerenti in conspectu Dei & Angelorum. Attentio mentem coërcet, & iis quæ aguntur affigit, ne ad alia defluat & evagetur. Devotio voluntatem inflamat, ne languidè & ex consuetudine sacris operetur, sed cum ingenti fervore, solertique studio Deum placandi & colendi. Quia verò animus parum tenax recti facilè distrahitur, quibusdam quasi vinculis adstringi debet, & in se retineri, qualia sunt à me supra proposita capite quinto, quæ ut ibidem notavi, brevitati Missæ nullum afferunt impedimentum. Sunt etiam aliqui, qui in septem veluti stationes Missam partiuntur, ut in singulis congruos excitent affectus, & renouent attentionem. Prima dicitur *Contritionis*, quæ ante gradus Altaris peragitur, ubi sacerdos tanquam reus se summi Judicis tribunali corde contritio præsentat, & generali confessione noxas expiat. Secunda *Glorificationis*, quæ Missæ introitu, Angelorum cantico, & reliquis usque ad Epistolam continetur. Tertia *Doctrinæ* sive instructionis,

quæ Epistolam & Evangelium complectitur, monita scilicet salutis à Prophetis, ab Apostolis, & ab ipso Christo nobis tradita, & cum ingenti reverentia suscipienda. Quarta *Fidei*, quæ symbolo absolvitur. Quinta *Oblationis*, hostiæ salutaris oblationem continens, omniumque fidelium, pro quibus oramus & offerimus, commemorationem. Sexta *Communione* ab illis verbis *Communicantes* usque ad Postcommunionem, qua sacerdotis animus in sublime erigitur, variisque affectibus ad divinam unionem, quæ communionem peragitur, se disponit. Septima *Gratiarum actionis*, à Postcommunionem usque ad finem. Porro in singulis stationibus variis affectus excitari possunt, raptim quidem & breviter, sed breviter intensio affectuum, atque ardor devotionis compensabunt.

s. III. De gratiarum actione.

Quatuor post Missam præstanda sunt, quorum primum & præcipuum est Gratiarum actio, secundum Oblatio, tertium Petitio, quartum Propositum dignè coram Deo ambulandi. Gratiarum actio quanto exactius fiet, tanto erit copiosior oblatis sacrificii fructus. Sicut enim ingratitude fontem divinæ largitatis exsiccat, ita gratitudo torrentem aperit cælestium benedictionum. Potest autem hic affectus multis & variis modis excitari, quos unctio suggeret, & ingeniosa pietas excogitabit. Hoc unum est, quod à nobis expectat Deus, ut grati simus, & memores beneficiorum ejus. Sequitur oblatio, qua par pari Deo reddere Sacerdos potest, filium ejus Unigenitum & consubstantialem ei offerendo. Seipsum quoque offeret Patri & Christo holocaustum acceptabile in odorem suavitatis: & quo gratior sit oblatio, merita ei addet B. Virginis & omnium Sanctorum, ac ipsius Christi, qui est salus, redemptio, & tota fiducia nostra. Quia verò cum Filio omnia nobis Pater donavit, ipsum pro suis & aliorum necessitatibus humiliter & ferventer deprecabitur. Horum

actuum formula in promptu habenda erit , potestque ex his excerpti , quæ superiori capite descripta sunt Tandem concludet efficaci proposito eundi de virtute in virtutem in conspectu Dei , donec ad apicem Christianæ perfectionis perveniat.

§. IV. *Aspirationes post Missam sæpè per diem repetendæ.*

Quis me separabit à charitate tua Domine Deus meus ? Non timor mortis , quia tu es vita mea : non amor mundi , quia ipsum sperno & omnes pompas ejus : non tribulatio , quia tu dum tribulor mecum es : non fames , non nuditas , non paupertas , quia tu es cibus meus , operimentum meum , & divitiæ meæ : non persecutio , non gladius , quia hæc dulcia mihi sunt propter te : non creaturæ , quia ante te nihil sunt.

Quando educes me de isto carcere , cui te relicto adhæsit anima mea ? quando trahes me post te captum specie tua & pulchritudine tua ? quando mihi & toti mundo mortuus ero , ut in te solo vivam ; & tu vivas in me ? O si semper te amarem , te semper possiderem , à te nunquam discederem , in te prorsus converterer !

Quid possum extra te desiderare , cum in te sint omnia bona ? Nimis avarus est , cui tu non sufficis.

O amor qui omnia potes , quando facies ut diligam te toto corde , tota anima , totis viribus ?

Quid mihi est in cælo , & à te quid volui super terram ? Jam plenum est desiderium meum , plenum gaudium cordis mei , quia tu es plenitudo mea , omne bonum & desiderium meum.

Refice Domine esurientem animam meam , accende frigiditatem meam igne amoris tui , illumina cæcitatem meam claritate præsentis tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem , omnia

infima & creata in contemptum & oblivionem.

Erige cor meum ad te in cælum, & ne permittas me vagari super terram.

Penetret quæso hujus sacramenti virtus omnia intima mea, & quicquid in me pravum, quicquid vitiosum est, mortificet & eradicet.

In te Jesu suavissime, sit omnis delectatio mea: tædeat me gaudii quod est sine te, amara mihi sit omnis quies, quæ non est in te.

Emitte ex te, benignissime Jesu, amoris tui radios qui me succendant, & quicquid terrenum in me est comburant & consumant, ut igne inextinguibili charitatis tuæ ardeam, & vetus in me homo totus deficiat.

Utinam me rapiat ignita vis amoris tui, quæ me transformet in te, & in te absorbeat, ac me tecum unum efficiat!

Finis Tractatus Ascetici de Sacrificio Missæ.